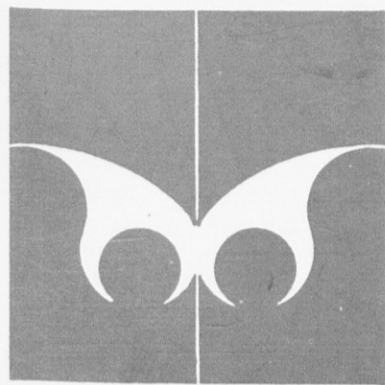

njižnica

KONFERENCA IATU

INTERNATIONAL COOPERATION
AMONG TECHNOLOGICAL
UNIVERSITY LIBRARIES

LJUBLJANA, MAJ 1989

Izdajatelj (published by): Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Uredniški svet (editorial board): dr. Bruno Hartman (predsednik-
chairman); Jože Čakš, Nada-Čučnik-Majcen, Marta Fili, Ludvik
Kaluža, Janez Mrdavšič, Nataša Petrov, Kristina Šega, Jože Vugrinec
(člani-members)

Glavna in odgovorna urednica (editor): Jelka Gazvoda
Uredniški odbor (assistant editors): Martin Grum, Primož Južnič,
Zlatka Rabzelj

Naslov uredništva (address of administration): ZBDS, Narodna in
univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, Ljubljana, Jugoslavija

Tisk (printed by): BIRO M, Ljubljana

Naklada 2000 izvodov (printed in 2000 copies)

Naročnina (subscription rates) 8.000 din za člane ZBDS (for members
of SLA) in 40.000 din oz. 20 US\$ za nečlane (for non-members)

Revija subvencionirata Kulturna skupnost Slovenije in Izobraževalna
skupnost Slovenije

To številko subvencionira tudi Raziskovalna skupnost Slovenije
Po pristojnem sklepu oproščeno prometnega davka

YU ISSN 0023-2424

+146859

KNJIŽNICA

GLASILO ZVEZE BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV
SLOVENIJE

LETNIK 33
ŠTEVILKA 1

LJUBLJANA 1989

920080919

UDK 01/02(497.12)(05)

KNJIŽNICA. Glasilo Zveze bibliotekarskih društev Slovenije
33(1989)1

LIBRARY. Journal of the Slovene Library Association 33(1989)1

KNJIŽNICA je začela izhajati leta 1957 kot glasilo Društva bibliotekarjev Slovenije. Po preimenovanju Društva v Zvezo bibliotekarskih društev Slovenije je leta 1984 postala glasilo Zveze bibliotekarskih društev Slovenije.

Uredniki KNJIŽNICE so bili doslej:

Maks Veselko	1957
dr. Branko Berčič	od 1958 do 1962
Maks Veselko	od 1963 do 1964
Jože Munda	od 1970 do 1971
Maks Veselko	od 1970 do 1971
Vlasta Pacheiner	od 1972 do 1973
dr. Bruno Hartman	od 1974 do 1979
Jože Šifrer	od 1980 do 1985

13th BIENNIAL IATUL CONFERENCE 1989

**INTERNATIONAL CO-OPERATION
AMONG TECHNOLOGICAL
UNIVERSITY LIBRARIES**

Ljubljana, Yugoslavia, May 1989

ABSTRACTS

HONORARY COMMITTEE

*Ludvik Horvat, Representative of the Executive Council of the
Assembly of Slovenija and President of the Republican Committee
for Education and Physical Culture*

Janez Peklenik, Rector of the Edvard Kardelj University, Ljubljana

Marko Bulc, President of the Slovene Chamber of Economy

HONORARY MEMBER

Mara Šlajpah, Ljubljana, Yugoslavia

PROGRAMME COMMITTEE

Nancy Fjällbrant, President, Göteborg, Sweden

Sinikka Koskiala, Helsinki, Finland

Nada Čučnik-Majcen, Ljubljana, Yugoslavia

ORGANIZING INSTITUTION

*University Edvard Kardelj of Ljubljana-
CENTRAL TECHNICAL LIBRARY*

in co-operation with

Cankarjev dom-Cultural and Congress Centre

*The Conference is organized on the 40th anniversary of the Central
technical library in Ljubljana*

PRELIMINARY PROGRAMME

**MONDAY -
22nd MAY**

Cankarjev dom

10.00 - 15.00

**Registration in Cankarjev dom,
Kidričev park 1, Ljubljana**

10.00 - 12.00

Visits to:

(1) Central Technical Library (Centralna tehniška knjižnica UEK Ljubljana),

The Edvard Kardelj University of Ljubljana

Address: Tomšičeva 7, Ljubljana

(2) Narodna in univerzitetna knjižnica (National and University Library)

Address: Turjaška 1, Ljubljana

UNESCO-Mednarodni center za kemijske študije (UNESCO-International Centre for Chemical Studies)

Address: Vegova 4, Ljubljana

(3) ISKRA ZORIN , Ljubljana

(Information Centre of Electrical and Electronic Engineering)

Address: Štrekljeva 6, Ljubljana

(4) Knjižnica Inštituta Jožef Stefan, Ljubljana (Library of the Jožef Stefan Institute)

Address: Jamova 39, Ljubljana

13.00 - 15.00

Visits, as above, continued

15.30 - 17.00

OPENING SESSION - Hall: Cankarjev dom

Chairman: Nada Čučnik-Majcen

WELCOME ADDRESS by the Representative
of the Executive Council of the Assembly of
Slovenija and President of the Republican
Committee for Education and Physical Culture

WELCOME ADDRESS by Janez Peklenik,
Rector of the Edvard Kardelj University,
Ljubljana

WELCOME ADDRESS by Marko Bulc,
President of the Slovene Chamber of Economy

PRESIDENTIAL ADDRESS by Dennis Shaw,
President of IATUL

16.30

Short communications from IATUL Members.

18.00

WELCOME RECEPTION - Ljubljana Castle

**TUESDAY -
23rd MAY**

Cankarjev dom

Chairman: Dennis Shaw

SESSION I.

NEW METHODS OF DOCUMENT DELIVERY

Chairman: Nancy Fjällbrant

09.00

Document Delivery: the Dawn of a New Era?

Andrew Braid,

Science Technology and Industry, British Library,
London, UK

**New Microcomputer Application in the Inter-
lending System at the Helsinki University of
Technology Library**

Eeva Mörttinen,

Helsinki University of Technology Library, Espoo,
Finland

- 10.25 **Coffee Break**
- 10.45 **Exchange of Documents on Floppy Discs**
Rodes Trautman
Library scientists, Tucson, Arizona, USA
- The Basics of the Development of Computerized Information System in the Central Technical Library - Strategic Appraisal**
Nada Čučnik-Majcen
Central Technical Library, The Edvard Kardelj University of Ljubljana, Yugoslavia
- IANI - Future Gateway for Interlending Communication**
Elisabet Mickos
SCANNET, Espoo, Finland

12.00 **Lunch**

SESSION II. UNIVERSAL AVAILABILITY OF PUBLICATIONS

Chairman: Sinikka Koskiala

- 13.30 **Universal Availability of Publications in an Electronic Age**
Maurice B. Line
IFLA UAP Programme, British Library, Boston Spa, Great Britain
- Some Problems of the Acquisition and the Use of Foreign Scientific Periodicals in Poland**
Henryk Szarski
Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, Poland
- 14.55 **Break (Juice)**

- 15.20 **Contribution of the Central Technical Library of the Edvard Kardelj University of Ljubljana to the Universal Availability of Serials**
Mara Šlajpah, Lepša Šturm
Central Technical Library, the Edvard Kardelj University of Ljubljana, Yugoslavia
- Co-ordination of Collection Development in the Netherlands**
Gerard A. J. S. van Marle
Twente University of Technology Library, Enschede, The Netherlands
- 16.15 **The Results of International Co-operation and its Effect on the Central Library**
Anna Dömötör
Central Library *Vészprem* University of Chemical Engineering, Hungary
- The Role of the Technical University of Budapest (TUB) in the International Exchange of Information**
Imre Lebovits, Roza Frank, Gabor Remzsö,
Central Library of the Technical University of Budapest, Hungary
- Resource Sharing Among Indian Institutes of Technology (IITs) Libraries: Problems and Prospects**
Harish Chandra
Indian Institute of Technology Library, New Delhi, India
- 17.15 **Close of Session**
- 19.30 **Concert**

WEDNESDAY
24th May

Excursion to Bled
Visits to the Public Library in Radovljica and the ELAN Begunje

09.00

Coach departs for Bled
Lunch in Bled

18.00

Coach departs for Ljubljana. Free evening.

THURSDAY
25th MAY

Cankarjev dom

SESSION III. CO-OPERATION - OVERCOMING BARRIERS

Chairman: Elin Törnudd

09.00

The UNESCO General Information Programme and It's Role in Promoting Regional Co-operative Information Networks
John B. Rose
UNESCO, Paris, France

The Role of Information in Solving Developmental Problems-Some Examples of UNESCO International Centre for Chemical Studies
Aleksandra Kornhauser, Metka Vrtačnik
UNESCO International Centre for Chemical Studies, Ljubljana, Yugoslavia

10.25

Coffee break

10.50

National and International Co-operation Activities within the Database Field from a Technical University Library
Aud Lamvik
The Technical University Library of Norway, Trondheim, Norway

Australia - Problems of Distance

Richard Leadbetter

Bendigo CAE Library,
Bendigo, Victoria, Australia

Co-operation among Technological University Libraries: with Special Reference to India

T. S. Kumbar

Central Library, Indian Institute of Technology,
Bombay, India

Co-operation and Interdependency - Fachinformationszentrum Karlsruhe and the University Libraries

Klaus Lankenau

FIZ-Karlsruhe, Eggenstein, FRG

12.05

Lunch

13.30

Diminution of Information Barriers through Co-operation

Dieter Schmidmaier

Deutsche Staatsbibliothek, Berlin, DDR

International Co-operation - The Benefits of IATUL Membership

Vladimir T. Borovansky

Arizona State University Library, Tempe, USA

Some Development Problems of the Library Co-operation in the Yugoslav System of Scientific and Technological Information

Dora Sečić

National and University Library,
Zagreb, Yugoslavia

Scientific and Technical Documentary Information in the UNESCO International Hydrological Programme

Paul Nieuwenhuysen

University Library, Free University,
Brussels, Belgium

- 15.10 **Break (Juice)**
- 15.35 to 17.00 **Panel Discussion**
- The Role of International Organizations in Promoting Co-operation. Could We Do More?**
- 19.30 **Conference dinner, Cankarjev Dom, Kidričev park 1**
(sponsored by SWETS)
-
-

FRIDAY - 26th MAY Cankarjev dom

SESSION IV. RESOURCE SHARING OF INFORMATION IN AN ELECTRONIC AGE:

- 09.00 **Planning an experimental OSI-network for interlending in Europe**
Look Costers,
Stichting Centrum voor Bibliotheek-automatisering PICA
Leiden, The Netherlands
- The Computerized Network in Israeli University Libraries**
Nurit Roitberg
Elyachar Central Library,
Technion Israel Institute of Technology,
Haifa, Israel

- 10.25 Coffee break
- 11.00 Strategic Planning for Libraries in the Electronic Age
Shirley K. Baker
MIT Libraries, Cambridge, Massachusetts, USA
- Information to High-Tech Industry In Otaniemi Science Park
Irma Pasanen - Tuomainen
Helsinki University of Technology Library,
Espoo, Finland
- 12.00 Lunch
- 13.30 CLOSING SESSION
Closing Address - Dennis Shaw,
President of IATUL
-
-

END OF CONFERENCE

- 14.30 - 15.30 1989 GENERAL ASSEMBLY OF IATUL

INTERNATIONAL CO-OPERATION AMONG TECHNOLOGICAL UNIVERSITY LIBRARIES

Dennis Shaw, President of IATUL

*Radcliffe Science Library, University of Oxford
Oxford, UK*

International co-operation is one of the main purposes for which IATUL was founded in 1955. Progress, towards our objective, during the last 34 years is briefly reviewed. Difficulties have been encountered in developing efficient communications with countries in Asia, South America and East Europe. Possible unnecessary duplication of effort has been avoided by special agreement with IFLA. The way ahead is for IATUL to study detailed problems in library technology and management and to refer political problems to IFLA. Our association with ICSU (the International Council of Scientific Unions) has proved of substantial benefit in the international arena, and reference will be made to this.

DOCUMENT DELIVERY: THE DAWN OF A NEW ERA?

Andrew Braid

*Science Technology and Industry, British Library,
London, UK*

In many parts of the world exciting experiments are being made with new methods of storing, providing access to, and delivering documents. The potential for improvement in document delivery seems great. Current initiatives are reviewed and the barriers that need to be overcome to ensure success are identified. The implications for libraries and publishers are considered.

NEW MICROCOMPUTER APPLICATION IN THE INTERLENDING SYSTEM AT THE HELSINKI UNIVERSITY OF TECHNOLOGY LIBRARY

Eeva Mörttinen

*Helsinki University of Technology Library
Espoo, Finland*

The paper will discuss an automation project of the interlending system at the Helsinki University of Technology Library.

The first stage is to automate the processing of the ILL requests to foreign suppliers. The very first step in this direction is taken with the requests sent to the British Library Document Supply Centre, the most important foreign supplier. The number of interlibrary loan requests sent abroad is about 12.000 a year, and half of that is requested from the British Library.

The system uses dBaselll + software. All data of the request are entered in a database. The orders in the format required by the British Library are created automatically. Once a day the requests are transmitted to the British Library either directly via the public data network or via the telex network. The data about received items, or negative answers, are updated daily. The system will also be used for the control of ILL loans to the clients of the library.

EXCHANGE OF DOCUMENTS ON FLOPPY DISKS

Rodes Trautman

*Library Scientists
Tucson, Arizona, U.S.A.*

The phrase „electronic document delivery" in the context of completely replacing print media, causes negative feelings in many librarians. It evokes cost fears in others when they associate it with exotic telecommunication networks. However, suppose the medium for delivery is a floppy disk sent by international post for use on the ubiquitous Personal Computer. Now, we can expect positive feelings about a really practical electronic document that can be read and manipulated, provided only that originator and recipient each have compatible equipment. With a few standard programs, we could exchange not only ordinary text, but specialized documents, such as scripts, macros, templates, entire runtime applications, and updates to any of these.

Currently, we can and do exchange disks containing so-called DOS text files using the 256 ASCII character set, as extended for national alphabets and graphics by IBM. That is possible because every librarian has some sort of TYPE, VIEW, BROWSE, or LIST program that displays and prints such files. However, many of our services to our patrons involve more than just making electronic text available. We should be able now to use and to link all sorts of exchanged documents to others we already have or will be getting in our collections.

One example follows from the availability of online business systems that permit downloading of econometric data into certain well-known spreadsheet programs. Library usage statistics are not needed by enough people to warrant their inclusion in online databases, but library directors in IATUL certainly should be able to exchange spreadsheet templates on floppy disks.

They could use these data and their structures to perform management functions, such as comparison studies or „what if" calculations, for their own libraries.

Another example relates to the general knowledge among technological librarians on how to access the more than 4000 publicly available online databases. If senior librarians would agree on a standard communications program, then clever „log on" scripts for the messy details of actual access could be exchanged.

In the discussion period, I will ask delegates to name a few commercial software packages that we all might accept as standards. I propose a modern desktop organizer program as the first candidate because it provides many of specialized document types and useful functions in the same package. The fact that „Sidekick" from Borland International, a company famous for its low-cost innovative programs, is known by more than a million MS-DOS users worldwide makes the newly released „Sidekick Plus" worth serious review by library executives.

This program can handle text documents using the full ASCII character set. It also can handle structured text in thought processor or in relational database form. Its communications module is powerful enough to warrant exchange to its scripts. Furthermore, its export/import features are so advanced that exchanged text can be entered into almost any specialized program without re-keying. This feature can be used for example, to append data collected from one library into a different, specialized database in another. Its local features of screen editing, full calculator functions, extensive appointment scheduling, and file management make it ideal to have running at the reference desk, in particular, and on your internal library network.

We can get on with the sharing of floppy disks before we have to agree on the specific word processing, spreadsheet, communications, or database manager programs, if we will all merely agree to use a desktop organizer package of the caliber of „Sidekick Plus".

THE BASIC OF THE DEVELOPMENT OF COMPUTERIZED INFORMATION SYSTEM IN THE CENTRAL TECHNICAL LIBRARY - Strategic Appraisal

Nada Čučnik-Majcen

*Edvard Kardelj University, Central Technical Library
Ljubljana, Yugoslavia*

The article is a strategic appraisal of the developmental prospects in the Central Technical Library of The Edvard Kardelj University in Ljubljana. Developmental issues for the promotion of library-information services are discussed in the view of the prospects to introduce information technology to support the on-going and future services. The author also compares library services to the production processes with the objective to point to the growing linkages of the library services with the requirements of the users in industrial, business and scientific areas. Several strategic points are outlined for further development of the Central Technical Library within the scientific and technical information (STI) system in the republic of Slovenia and in Yugoslavia.

IANI - FUTURE GATEWAY FOR INTERLENDING COMMUNICATION

Elisabet Mickos

*SCANNET, Helsinki University of Technology Library
Espoo, Finland*

IANI, the Intelligent Access to Nordic Information, is a PC-program developed for NORDINFO by CRI in Denmark. The IANI-prototype gives at present easy and uniform access to three different Nordic hosts. Information retrieval is carried out with the help of menus or the IANI command language which is translated into the respective host command language. The IANI language is based on the ISO CCL standard draft 8777. During this year new Nordic hosts will be implemented. The IANI-databases include some large library and union catalogues, which make it easy for the IANI-user to locate the desired publications. Hence the next stage of development of the IANI-prototype comprises an online document ordering facility in the form of an electronic mail box function. A successful ordering and supply system has to be flexible and extendable to other existing systems. For this purpose a survey of Nordic interlibrary loan and document ordering systems has been carried out by BRODD in Norway. This states that only a few online ordering systems are in use in the Nordic countries and suggests various solutions for the IANI interlending facility. The first stage of the online ordering facility will be by means of a mailbox function. By transferring the order, consisting of down-loaded references, to the mailbox, and forwarding to the participating libraries, the user will hopefully get faster and more direct service. However, to develop an online ordering facility that is more sophisticated than a plain mailbox system, it requires discussions about, and recommendations for, the future Nordic interlibrary loan strategy, including the utilization of standardization work in this field. This raises also the need for looking at the interlending and document supply fees.

At present IANI translates three different Nordic host search languages to one single language; in the future IANI will make it possible for libraries with different kinds of interlending systems to participate in the IANI document ordering system in the same manner. However, at the moment it is more favourable to take advantage of, and co-ordinate, already established or planned interlending networks than to develop a new „IANI ordering language". IANI will, without doubt, effect an integration between different document ordering systems and thus develop into a new gateway for Nordic interlending communication. This development is aided by the long traditions of Nordic co-operation in this field.

UNIVERSAL AVAILABILITY OF PUBLICATIONS IN AN ELECTRONIC AGE

Maurice B. Line

*IFLA UAP Programme, British Library,
Boston Spa, UK*

Electronic technology is affecting the availability of publications in a number of important and possibly radical ways. Access to union and other catalogues online is making it easier to locate items, and telefacsimile is being used more and more to transmit them. Interlending and document supply are becoming more independent of national boundaries.

Authors with desk top publishing systems can now publish material themselves, though this raises the prospect of a mass of unrefereed material to which bibliographical control is inadequate. Text input by authors can also be accessed online through bulletin boards. Publishers are making the full text of some material (mainly reference works and journal articles) available electronically, but data on the use made of this is hard to obtain.

CD ROMs of full text can be used in various ways: articles can be printed on demand by centres such as the British Library (as in the ADONIS experiment), or they can be transmitted direct to users, or discs can be leased or sold to libraries, thereby greatly increasing their holdings. Economic, software, hardware and usage problems arise with all of these possibilities, and the next few years are likely to be ones of experiment, which will probably involve WORMs and other forms of digital optical storage.

SOME PROBLEMS OF THE ACQUISITION AND THE USE OF FOREIGN SCIENTIFIC PERIODICALS IN POLAND

Henryk Szarski

*Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji Politechniki
Wrocławskiej,
Wrocław, Poland*

Scientific periodicals are the most important source of information inflow necessary for the research work being carried out in our country. Particularly valuable are the publications imported from the capitalist countries, especially those from the United States of America, Great Britain, Federal Republic of Germany, and France. The purchase of the periodicals requires laying out amounts in foreign currency. The persistent economic crisis in Poland has caused severe cuts in the allocations for such purposes.

The acquisition of foreign periodicals is effected centrally, on a nationwide scale, from the funds of our Ministry of National Education. The Ministry is also the co-ordinating body for this activity.

The Library of the Technical University in Wrocław, one of the three main technical libraries in Poland, is responsible for the acquisition and circulation of periodicals related to selected areas of science and technology. The exercise of this task needs close co-operation with libraries at home and abroad.

CONTRIBUTION OF THE CENTRAL TECHNICAL LIBRARY OF THE EDVARD KARDELJ UNIVERSITY OF LJUBLJANA TO THE UNIVERSAL AVAILABILITY OF SERIALS

Mara Šlajpah, Lepša Šturm

*Edvard Kardelj University, The Central Technical Library
Ljubljana, Yugoslavia*

Written on the 40th anniversary of the Central Technical Library (CTL), the paper gives a survey of the development of the union catalogue of scientific and technical serials at CTL in the last three decades. It was started in 1957 in classical card form, computerized and issued in a printed version in 1975 (two editions) while in 1984 the supplement in microfiche (COM) was published.

The Union Catalogue of serials serves as a basis for the decentralized library network in Slovenia, linking both university technology and special libraries as well as for co-ordinated acquisition of serials and their transmission to library users.

Further, the paper points out how the publication of the first computerized union catalogue of scientific and technical serials affected the universal availability of publications in Yugoslavia.

An online catalogue of scientific and technical serials in Yugoslav libraries is planned for the future.

COORDINATION OF COLLECTION DEVELOPMENT IN THE NETHERLANDS

Gerard a.J.S. van Marle

*Twente University of Technology Library
Enschede, The Netherlands*

In the introduction some definitions on CCCD (Co-operative Coordinated Collection Development) will be given as well as some examples of relevant developments in this field.

The introduction will include a critical review of the following aspects of CCCD:

- 1. reasons or motivation to start with CCCD;
- 2. critical preconditions for effective CCCD;
- 3. procedures and tools to be developed to start and maintain a CCCD-program;
- 4. CCCD: disadvantages/drawbacks;
- 5. CCCD: advantages/benefits.

After this general approach the Dutch situation will be reviewed.

A first step towards CCCD was taken in 1974 when a governmental committee recommended a coordinated additional provision for foreign scientific literature.

In 1977 a special committee was installed to deal with the problems of additional collection development.

It took four years however, before the committee published the results of their findings. They proposed to establish a coordinating bureau.

However, substantial cuts in the budgets of the universities and lack of additional governmental funding caused considerable delay. Actually the bureau was never established. Subsequent further reductions of university library budgets strengthened the need for CCCD furthermore. For that reason the Dutch Standing Committee on co-operation between the Royal Library, the university libraries and the library of the Academy of Science installed a new committee in 1983.

The two reports of that committee, published in 1985 and 1987, will be discussed as well as the latest developments and the present situation.

The up-to-date form of the information exchange in Hungary, the IATUL program (program for Development of Infrastructure in Information) was started in 1986. The main purpose of the program is to form a process- and information system based on a computer network. The users joining the system can reach the online databases created in the framework of the IATUL program, and of the international information services as well.

The Central Library of the TUB has taken part in the program from the beginning.

THE RESULTS OF INTERNATIONAL CO-OPERATION AND ITS EFFECT ON THE CENTRAL LIBRARY

Anna Dömötör

*Central Library, Veszprém University of Chemical Engineering
Veszprém, Hungary*

The Veszprém University Library co-operates with foreign university libraries in the following fields:

- document exchange
- document delivery service
- complex co-operation with 8 fellow-university libraries
- participation in IATUL's work.

The numerical results of the international activity of the Veszprém University Library will be presented.

THE ROLE OF THE TECHNICAL UNIVERSITY OF BUDAPEST (TUB) IN THE INTERNATIONAL EXCHANGE OF INFORMATION

Imre Lebovits, Roza Frank, Gabor Remzsö

*Central Library of the Technical University of Budapest
Budapest, Hungary*

Conditions of the intellectual work and the making of new products depend on a well organized scientific information service. Increasing political openness of Hungary provides freedom in information-flow. The Central Library of the TUB has taken part in the international exchange of publications since 1930. At that time only theses and individual publications were exchanged. Since 1955 a scientific trilingual journal has been edited: The Periodica Politechnica. Attached to this journal, and other publications of the TUB nowadays, we have 750 partners in 74 countries of the world.

The main form of information exchange is the personal connection. That's why we prefer study-tours and exchange of colleagues.

The up-to-date form of the information exchange in Hungary, the DII-program (program for Development of infrastructure in Information) was started in 1986. The main purpose of the program is to form a professional information system based on a computer network. The users joining the system can reach the online databases created in the framework of the DII program, and of the international information services as well.

The Central Library of the TUB has taken part in the program from the beginning.

RESOURCE SHARING AMONG INDIAN INSTITUTES OF TECHNOLOGY (IITs) LIBRARIES: PROBLEMS & PROSPECTS

Harish Chandra

*Indian Institute of Technology Hauz Khas,
New Delhi, India*

Indian Institutes of Technology (IITs) have been set up by an Act of Parliament with a specific declaration that these are our „Institutes of National Importance". They are conceived to act as leaders in technology innovation, train the necessary manpower and promote generally the state of-art of technology in the country. Their role is to enhance the country's techno-economic strength and technological self-reliance. The basic objective of IITs is best described in the words of the late Prime Minister Pt. Jawaharlal Nehru „to provide scientists and technologists of the highest calibre who would engage in research and development, to help build the nation towards self-reliance in her technological needs". Accordingly, IITs have been contributing their share in upgrading the quality of engineering education in the country through QIP (Quality Improvement Programme) and FIP (Faculty Improvement Programme). These Institutes are also helping the selected engineering institutions in laboratory planning. IITs have well fulfilled major objectives such as development of first-rate B Tech. graduates, upgrading engineering education in the country, contributing to research programmes and undertaking a leadership role.

Libraries are integral parts of these temples of technology. Libraries are supporting them in achieving the major goals by providing information and documents promptly to students, faculty and scientists. With passage of time, the quantity and quality of users and their expectations have risen. Besides this major factor, there are various other factors which compelled these Institutes to share their available resources so as to enable them to meet rising users' expectations.

Some of these are as follows:

- 1. Shrinking budgets
- 2. Price-rises in technological journals
- 3. Publication explosion in science & technology
- 4. A need to avoid duplication of information sources
- 5. A need to increase the comprehensiveness of coverage
- 6. A requirement to meet present and future needs of users
- 7. Recent developments in the field of information technology

Before discussing the areas for Resource Sharing it is appropriate to see first the collection, number of periodicals received, number of departments/centres and number of students and teachers (Fig.1).

Name of Institute	Yr. of foundation	Collection No. of vols.	No. of periodicals	No. of students	No. of teachers	No. of Depts	No. of Centres
IIT Bombay	1958	248.659	1823	2321	342	12	6
IIT Delhi	1961	201.624	1300	2719	380	11	11
IIT Kanpur	1960	250.000	2215	1930	285	11	3
IIT Kharagpur	1950	246.828	2100	2615	462	18	7
IIT Madras	1959	214.926	1371	2313	345	12	10

The factors listed as above, available infrastructure and goals of IITs altogether motivated the authorities for sharing their resources. Consequently, IIT Delhi took a lead in organising a Group Discussion of the Librarians of all IITs on 23rd March, 1986 to discuss and deliberate on RS so as to make use of each others resources. The recommendations will be discussed in the article.

Thus it can be said that RS is a need-based concept founded on sound principles of give and take. Libraries sharing their services and materials can meet the full needs of their users at the most reasonable cost possible.

Areas of resource sharing

- 1. Inter Library Loan
- 2. Union Catalogue
- 3. Acquisition of books and journals
- 4. Publications
- 5. Collection building
- 6. Cataloguing
- 7. Selective Dissemination of Information
- 8. Current awareness services

Role of Computerised Library Networks

No doubt, computerised library network has great potential to make the RS more effective and efficient through providing services to a large number of user populations, sitting at different places, with the help of interconnected communication channels. Developed countries are already testing the fruits of such networks. To keep pace with modern information technology, IITs have also started to think of computerisation of library operations. As a follow up of the recommendation of the Government of India, DSIR has set up a Standing Committee on Science & Technology Information System. It recommended the measures for greater sharing of information resources. It noted that duplication in the acquisition of expensive journals like Chemical abstracts and reports can be avoided by S&T Institutions if a proper mechanism of sharing of resources among them is established.

THE UNESCO GENERAL INFORMATION PROGRAMME AND ITS ROLE IN PROMOTING REGIONAL CO-OPERATIVE INFORMATION NETWORKS

John B. Rose

*UNESCO, Division of the General Information Programme,
Paris, France*

By its constitution, the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) is concerned with co-operation in the information field. Under its General Information Programme (PGI), it assists the flow of scientific and technical information across national boundaries, facilitates access to published information and data, and enhances Member states' capacity to store, exchange, and use information needed for their development. The main thrust of Unesco's action has been along five lines: development of the internationally accepted UNISIST framework of methods, standards and tools to facilitate systems interconnection and exchange of information; the application of new technologies and the creation of databases; the establishment of regional co-operative information programmes and networks; support for the creation of national information policies and infrastructures; and the training and education of information specialists and users.

In the present paper, certain features of Unesco's regional approach to information network development are reviewed and their advantages are described drawing on several specific regional networks and programmes as examples. The problem of providing higher levels of information service to satisfy users' needs is discussed, and the impact of information technology on international co-operation in the information area is examined. The special problems faced by developing countries wishing to benefit fully from international (co-operative) information systems are considered as well as some of the strategies adopted in an effort to find solutions to these problems.

THE ROLE OF INFORMATION IN SOLVING DEVELOPMENTAL PROBLEMS - with selected examples

Aleksandra Kornhauser, Metka Vrtačnik (with additional examples of B.Boh and S.Glažar)

International Centre for Chemical Studies, Edvard Kardelj University, Ljubljana, Yugoslavia

The economic crisis in the less developed countries which threatens all activities of society, can be overcome by a more efficient transfer of new knowledge in science and technology to production processes and decision making.

Unesco therefore makes strong efforts to integrate the work of information specialists, researchers and decision makers for a better recognition of opportunities and the introduction of knowledge-intensive processes.

In this, the ability to acquire and structure new knowledge in the field, to recognize its patterns and to evaluate its quality is essential if competitive activity in international markets is hoped for.

As a contribution to this development, a problem-solving information methodology has been developed, with the following steps:

- definition of the problem,
- „informatisation" of the problem, i.e. definition of information needs,
- collection of data, their organisation and storage,
- structuring of data into systems, definition of hierarchy of parameters,

-
- search for optimisation in knowledge presentation, recognition of relations and patterns,
 - setting up hypotheses of high probability,
 - testing hypotheses in information and in experimental approach.

Examples of production development and of solving environmental problems will be given.

Only mixed teams of researchers, information specialists and users were successful in this approach. A well-planned co-operation of science libraries, not only in provision of documents (including patents, technical reports and grey literature as priority fields), but also in the development of target-oriented and integrated approaches to their use, is a *conditio sine qua non* for changing knowledge from an opportunity to a developmental power.

Sometimes the necessary length and expense of an overseas trip means that an institution will send a single administrator to several conferences, as its representative; this can mean that the people directly involved cannot attend, and their input is lost.

European librarians may feel something of this problem of distance with their separation from American colleagues. But almost all the important library meetings are held in the northern hemisphere, and not in the middle of the Australian academic year.

It is not only librarianship that needs international co-operation. Even more important is the context in which we work. There is no such thing as 'national technology'. The technological world must be made truly accessible to the people who use our libraries.

NATIONAL AND INTERNATIONAL CO-OPERATION ACTIVITIES WITHIN THE DATABASE FIELD FROM A TECHNICAL UNIVERSITY LIBRARY

Aud Lamvik

*The Technical University Library of Norway, Documentation
Department
Trondheim, Norway*

The paper will give information about activities and projects concerning information and documentation services at the Technical University Library of Norway. There are projects and co-operation between DIANE centres, between Nordic libraries, granted by NORDIN and European database projects.

AUSTRALIA - THE PROBLEMS OF DISTANCE

Richard J. Leadbetter

*Bendigo CAE Library,
Bendigo, Victoria, Australia*

Australia is a multi-cultural country, fundamentally European in traditions and culture but located nearer to Asia.

Because of the great distances involved in travelling from Australia, and between cities in Australia, co-operation between libraries is not easy. The basis of international co-operation depends on making human contact, discussing problems, sharing ideas.

The author's interest in international co-operation is considerable, yet because of the remoteness of Australia, and the financial cost of travel, only one international conference on co-operation has been accessible - and this was the 1988 IFLA meeting held in Australia.

Sometimes the necessary length and expense of an overseas trip means that an institution will send a senior administrator to several conferences, as its representative: this can mean that the people directly involved cannot attend, and their input is lost.

European librarians may feel something of this problem of distances in their separation from American colleagues. But almost all the important library meetings are held in the northern hemisphere, and not in the middle of the Australian academic year.

It is not only librarianship that needs international co-operation. Even more important is the context in which we work. There is no such thing as „national technology“. The technological world must be made freely accessible to the people who use our libraries.

This free access is not happening in Australia. The major source of computerised information for Australians is DIALOG. Excellent as it is, DIALOG has a bias towards North American and English-language databases. There is virtually no access to the large number of European databases. Australian technological information, then, is based on American technology, or on other technologies as perceived by the American system.

Another problem in Australia is that we have profound difficulties in communicating with our neighbours. Many Australian scientists and technologists can read French, or German, or Italian material, perhaps with difficulty but well enough to cope if the subject is familiar. However, very few people indeed can read, never mind understand, the Asian languages used by our neighbours.

This difficulty is further exacerbated by the Australian wish to be published overseas. Australia has few important scientific and technological journals. Yet many foreign journals have little space for Australian work which, therefore, goes unreported overseas and fails to find its well-earned place in the databases.

Communication within Australia is not easy, because of the distances between the major cities, and between the institutes of learning. Perhaps the situation will ease in the next few years, with the expected advent of a Very Fast Train service which will reduce the travelling time dramatically.

The paper concludes with an optimistic comment that Australian librarians are keen to co-operate and hope that the future will make it both more profitable and of mutual benefit to their colleagues in other countries.

CO-OPERATION AMONG TECHNOLOGICAL UNIVERSITY LIBRARIES: WITH SPECIAL REFERENCE TO INDIA

T.S. Kumbar

*Central Library, Indian Institute of Technology Powai
Bombay, India*

Exponential growth of literature and soaring cost of reading materials have had wide-ranging impact on the procurement policies, organisation and dissemination of information in the modern science and technological libraries both in developed and developing countries. To overcome these problems, at least to a certain extent, with the help of emerging information technologies, librarians of Technological Universities have been forced to think of establishing co-operation on sound footing among their libraries to share the information resources, manpower, expertise, technologies, etc.

The paper describes in brief the growth of technological Institutions in various countries and their varieties of information needs. Efforts made by the respective Government Departments, Inter-governmental Organisations, International Organisations, and National as well as International Information Systems for Science and Technology to establish co-operation among the Scientific and Technological Institutions have been highlighted.

The need for creating co-operative networks for various Technological University Libraries in each country and linking them with respective National Science and Technology Information Systems is proposed. It is also proposed in this paper that co-ordinating Units (Nodal Points) be created within these National and International Information Systems to monitor and guide the activities of Technological University Libraries.

Types of resources that are to be shared and regions to be covered, methods, modes, telecommunication and computer technologies etc., to be used for resource sharing among the Technological University Libraries are discussed. Finally efforts made in India in this regard have been reviewed and a model network for Technological University Libraries is suggested.

CO-OPERATION AND INTERDEPENDENCY THE FACHINFORMATIONSZENTRUM AND THE SCIENTIFIC LIBRARIES

Klaus Lankenau

*The Fachinformationszentrum Karlsruhe,
Eggenstein, FRG*

The tasks and targets of the Fachinformationszentrum Karlsruhe and its host STN International, operating with partners in the USA and Japan, are presented. As far as future development in the field of information and documentation is concerned, the thesis is put forward that increased co-operation between all the facilities of the information scene is both desirable and necessary. Co-operation and possibilities of co-operation with scientific libraries are illustrated by the example of database production, online database use and document delivery, hereby emphasizing possible areas of future development.

DIMINUATION OF INFORMATION BARRIERS THROUGH INTERNATIONAL CO-OPERATION

Dieter Schmidmaier

*Deutsche Staatsbibliothek
Berlin, German Democratic Republic¹*

The author defines information barriers, deals with their effects to users, and enumerates some of them. Political, legal, time, economic, geographical, terminological, and linguistic barriers are treated. Libraries can diminish information barriers by co-operating in international organizations such as IFLA, IATUL, FID, and by international exchange of publications.

1 The abstract is not authorized

INTERNATIONAL CO-OPERATION - THE BENEFITS OF IATUL MEMBERSHIP

Vladimir T. Borovansky

*Noble Science & Engineering Library, Arizona State University,
Tempe Arizona, USA*

Brief history of IATUL. Raison d'être for an international organization of academic science & engineering libraries. Co-operation between European libraries and co-operation on the North American continent. The need for improved worldwide co-operation. Increased participation by U.S. libraries. Involvement by the Soviet and East European libraries. Possibilities and benefits of increased international co-operation.

SOME DEVELOPMENT PROBLEMS OF THE LIBRARY CO-OPERATION IN THE SYSTEM OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL INFORMATION (SSTI) IN YUGOSLAVIA

Dora Sečić

*National and University Library
Zagreb, Yugoslavia*

Rapid development in information and communication technology brought about great change in the library world and revealed new needs for co-operation with other information systems. Yugoslavia is on the threshold of the electronic era in this field being in the initial phase of building automated library and information systems (LIS). Coordination and organization of LIS is the responsibility of national libraries of the constituent republics and autonomous provinces.

However, library co-operation, particularly stimulated by IFLA, which has been developing since World War II and went through more and less successful periods came gradually into the sphere of interest of organizations outside the library community.

In the seventies the Council of Community for Science of Yugoslavia, motivated by UNESCO's programme UNISIST, initiated the development of the System of Scientific and Technological Information (SSTI). SSTI concerns, among other institutions, academic and general research libraries, special libraries and information centres in the field of science and technology. The first, introductory phase of this project was terminated in 1988 and documented by the publication of the „Programme of the Development of SSTI to 2000“. Further development of SSTI is stimulated by the governmental programme „The Strategy of Technological Development of Yugoslavia“. That brought financial support for SSTI and will ensure its faster progress.

SCIENTIFIC AND TECHNICAL DOCUMENTARY
INFORMATION IN THE UNESCO
INTERNATIONAL HYDROLOGICAL

But feasibility of the model of SSTI as represented in the official documents lacks due consistency regarding the reality in the library infrastructure and needs of users in Yugoslavia. It isolates some library and information functions and institutions which ought to be optimised though this might be at the expense of the total effectiveness of LIS. This might be the consequence of insufficient collaboration of library professionals in the design of this model. Proper relations between LIS and SSTI and the different professional groups and institutions have not been established yet and this circumstance creates various problems.

In the paper some characteristics of the present concepts of SSTI in Yugoslavia will be presented with particular accent on the development problems of library services. An analysis of the state of the art of technical libraries in the University of Zagreb will illustrate some problems.

SCIENTIFIC AND TECHNICAL DOCUMENTARY INFORMATION IN THE UNESCO INTERNATIONAL HYDROLOGICAL PROGRAMME

Paul Nieuwenhuysen

*University Library, Free University Brussel
Brussels, Belgium*

The proposed paper will report on the progress made in the framework of the section of the UNESCO International Hydrological Programme (UNESCO-IHP), which is devoted to scientific and technical documentary information. The author is „Principal Rapporteur“ (using UNESCO terminology) of this section, coordinating a small working group with the following members.

Frank Provost, University Library, Free University of Brussels, who studied hydrology;

Mirjana Sicevic, Information Manager at The „Jaroslav Cerni“ Institute for the Development of Water Resources, Jaroslava Cernog 80, Beli Potok, 11223 Belgrade, Yugoslavia;

Wim De Mes, until October 1987 Head of the Information and Documentation Department, Delft Hydraulics Laboratory.

Before our activities started, a hydrologist acting as consultant had already made up a draft version of a document describing the state of the art at that time, and making recommendations to UNESCO. However, in view of UNESCO's limited resources, the proposals were judged too ambitious. One of the tasks of our working group is the formulation of alternative recommendations in a report expected by UNESCO's Division of Water Sciences at the end of 1988.

The first chapters of our document in preparation present an overview of the state of the art in the field of water-related scientific and technical documentary information, in terms which we hope are easily understandable by non-information-professionals. At the end, we formulate concrete proposals for action; the following gives an idea of these recommendations, ranked in the order of the assigned priority:

- Increasing the number of members in the UNESCO-IHP working group and/or establishing an additional advisory group.
- Training the users of water-related information and documentation systems.
- Training of (potential) end-users.
- Training of information specialists.
- Creating a directory of water-related information intermediaries for end-users.
- Supporting an international referral centre on water-related documentary information.
- Creating a directory of water-related databases.
- Creating a guide for water-related information intermediaries.
- How to develop a water-related document collection?
- How to build a water-related database?
- Stimulation of the creation of national databases (including support of two pilot projects, one of which to be in a developing country).
- Stimulation of the co-operation in national database creation.
- Supporting the co-operation between national water-related databases and international public-access database systems.

In the meanwhile, some concrete progress has already been made without financial support:

- A course on the use of documentary information is incorporated in the summer schools on hydrology at the The „Jaroslav Cerni“ Institute for the Development of Water Resources.
- SDI (water-related bibliographies) is used in the framework of the international IUPHY courses in hydrology (supported by UNESCO) at the Free University of Brussels, to support students and also ex-students who have returned to their home country.
- The University Library of Brussels has already proposed to the Division of Water Sciences of UNESCO the use of the available personnel and infrastructure to test if the role of an international referral centre on water-related documentary information can be fulfilled, in an acceptable way, without additional budget.
- A start has been made at the University of Brussels, with the creation of a directory of the most important water-related public- access databases.
- Plans are made to set up a microcomputer database referring to water-related documents, using UNESCO's software for storage and retrieval of text information, named *Micro-CDS/ISIS*.

PLANNING AN EXPERIMENTAL OSI-NETWORK FOR INTERLENDING IN EUROPE

Look Costers

*Stichting Centrum voor Bibliotheek-automatisering Pica,
Leiden, The Netherlands*

In the beginning of 1989 a working group, consisting of representatives of LASER (UK), DBMIST/SUNIST (France) and Pica (Netherlands), presented a proposal to the Commission of the European Community. The proposal calls for the Commission to fund, in part, an Open System Interconnection (OSI) Pilot Demonstration Project for Interlending between Library Networks in Europe.

Computer-supported interlending services have been developed within several European countries in order to enable resource sharing and to make the combined collections of libraries within a country available to end-users.

The networks which now exist for interlending are incompatible in terms of language, procedures and technical connectivity.

By using the OSI application protocols for library functions in addition to the generally accepted protocols for message handling the working group proposes to develop an OSI-network for the interconnection of the library networks of the UK, France and the Netherlands. In this way it will be possible to share the collections of research libraries in the participating countries for the benefit of the end-users.

This paper will explain more of the details of the plan with respect to technical and organisational aspects.

THE COMPUTERIZED NETWORK IN ISRAELI UNIVERSITY LIBRARIES

Nurit Roitberg

*Elyachar Central Library,
Technion-Israel Institute of Technology,
Haifa, Israel*

The last five years have been a period of electronic revolution in Israeli university libraries. During these years large-scale computerization has been carried out.

Introduction of the automated systems to the libraries improved both local library services and the level of resource sharing among the libraries.

A national network has been created under the auspices of the governmental office which finances the universities. The aim of this network is to improve co-operation among the libraries. The network is governed by a committee in which library directors are members. This committee is responsible for preparation and supervision of software development. Maintenance of the software is performed centrally.

All university libraries use the same software on the same type of hardware. Each participating library had to accept this basic condition in order to receive the special grant for the acquisition of a computer and software. „Aleph“, an integrated library system developed in Israel, has been chosen to be the network software.

The same search codes are used in all university libraries. This simplifies use for the readers. The libraries' computers are connected by special telecommunications lines. MARC cataloguing data are held on the central network computer.

Future plans include installation of a facsimile network among university libraries in order to speed up delivery of requested documents.

STRATEGIC PLANNING FOR LIBRARIES IN THE ELECTRONIC AGE

Shirley K. Baker

*MIT Libraries,
Cambridge, Massachusetts, USA*

Faced with an increasing variety of information, a level of financial support which increases but cannot keep pace with the volume of publishing in all formats, and a changing technological environment, what is the best way to plan for the future? The MIT Libraries have chosen to engage in a strategic planning process which has allowed us to address issues of the provision of information to our user community and to the larger world.

In our planning, we are addressing particularly the issues of electronic access to information and services, the role a university plays in providing access to its unique resources, and the relationship of the individual university to the international electronic directories of information such as OCLC. To test our vision of the future against that of our peer institutions, we have made site visits to fourteen major university libraries in the United States and have gained a conception of the spread and variation of development in American universities in the electronic provision and sharing of information.

This paper addresses the strategic planning process, the resulting vision for the sharing of print and electronic information, and the place of that vision within university education in the United States.

INFORMATION TO HIGH-TECH INDUSTRY IN OTANIEMI SCIENCE PARK

Irma Pasanen-Tuomainen

*Helsinki University of Technology Library
Espoo, Finland*

This paper will examine the various types of information media requested from the Helsinki University of Technology Library by a number of small high technology enterprises during the period of 1987-1989. The study is based on the data collected on the special project offering intensified information service by the Helsinki University of Technology Library to industrial firms in the Otaniemi Science Park. The goal of the project was, in addition to fact finding, to train users in small enterprises in efficient utilization of available information sources. During the two year duration of the project all library services have been offered free of charge to the participating enterprises, but from the beginning of 1989 the services will become chargeable. The types of information these high-tech enterprises have requested will be discussed, as well as the retrieval of this information. Also the costs of both online searching and document delivery will be examined. Evaluation and comparison will be made between a fee-based and a non-fee-based information service in order to see whether this affects the patterns of behaviour of the participating enterprises.

13. BIENALNA KONFERENCA IATUL 1989

MEDNARODNO SODELOVANJE MED KNJIŽNICAMI TEHNIŠKIH UNIVERZ

Ljubljana, Jugoslavija, maj 1989

POVZETKI

ČASTNI ODBOR

Ludvik Horvat, Predsednik Komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo

Janez Peklenik, Rektor Univerze edvarda Kardelja v Ljubljani

Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije

ČASTNI ČLAN

Mara Šlajpah, Ljubljana, Jugoslavija

PROGRAMSKI ODBOR

Nancy Fjallbrant, Predsednik, Gotteborg, Švedska

Sinikka Koskiala, Helsinki, Finska

Nada Čučnik-Majcen, Ljubljana, Jugoslavija

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Nada Čučnik-Majcen, Predsednik

Helena Mlekuš

Lidija Vodopivec

*Konferenco je organizirala Univerza Edvarda Kardelja-
CENTRALNA TEHNIŠKA KNJIŽNICA, Ljubljana v sodelovanju s
Cankarjevim domom
ob 40. obletnici ustanovitve Centralne tehniške knjižnice v Ljubljani*

Predlog programa

**PONEDELJEK,
22. MAJ**

Cankarjev dom

10.00 - 15.00

**Registracija v Cankarjevem domu,
Kidričev park 1, Ljubljana**

10.00 - 12.00

Obiski:

1) Centralna tehniška knjižnica (CTK) Univerze
Edvarda Kardelja, Ljubljana
Naslov: Tomšičeva 7, Ljubljana

2) Narodna in univerzitetna knjižnica Naslov:
Turjaška 1, Ljubljana

UNESCO-Mednarodni center za kemijske študije
Address: Vegova 4, Ljubljana

3) Iskra ZORIN, Ljubljana (Informacijski center za
elektriko in elektroniko)
Naslov: Štrekljeva 6, Ljubljana

4) Knjižnica Inštituta Jožef Stefan, Ljubljana Nas-
lov: Jamova 39, Ljubljana.

13.00 - 15.00

Obiski (nadaljevanje zgoraj omenjenih)

15.30

OTVORITVENA SEJA

Predsedujoči: Nada Čučnik-Majcen

DOBRODOŠLICA Ludvika Horvata,
predstavnika Izvršnega sveta Slovenije
DOBRODOŠLICA Janeza Peklenika,
Rektorja Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani
DOBRODOŠLICA Marka Bulca, Predsednika
Gospodarske zbornice Slovenije
Predsedniški nagovor - Dennis Shaw,
Predsednik IATUL

16.30

Kratka poročila članov IATUL

18.00

POZDRAVNI SPREJEM - Ljubljanski grad

TOREK, 23. MAJ

Cankarjev dom

1. SEJA:

NOVE METODE POSREDOVANJA DOKUMENTOV

Predsedujoči: Nancy Fjällbrant

09.00

**Razširjanje dokumentov -
začetek novega obdobja?**

Andrew Braid

Science, Technology and Industry, British Library
London, Velika Britanija

**Nova mikroračunalniška aplikacija za sistem
medknjižnične izposoje v knjižnici helsinške
tehniške univerze**

Eeva Moerttinen

Helsinki University of Technology Library
Espoo, Finska

10.25

Odmor za kavo

10.45 **Izmenjava dokumentov na disketah**
Rodes Trautman
Library Scientists
Tucson, ZDA

Osnove razvoja računalniško podprtega informacijskega sistema v CTK - ocena

Nada Čučnik-Majcen,
Centralna tehniška knjižnica UEK
Ljubljana, Jugoslavija

IANI - bodoča vstopno-izstopna komunikacijska postaja za medknjižnično izposajo

Elisabet Mickos
SCANNET, Helsinki University of Technology
Espoo, Finska

12.00 **Kosilo**

2. SEJA: **UNIVERZALNA DOSTOPNOST PUBLIKACIJ**

Predsedujoči: Sinikka Koskiala

13.30 **Univerzalna dostopnost publikacij v elektronski dobi**

Maurice B.Line
IFLA UAP Programme, British Library
Boston Spa, Velika Britanija

Nekateri problemi nabave in uporabe tujih serijskih publikacij na Poljskem

Henryk Szarski
Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji
Politechniki Wrocławskiej
Wrocław, Poljska

14.55 **Odmor za sok**

- 15.20 **Prispevek Centralne tehniške knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani za univerzalno dostopnost tehniških serijskih publikacij**
Mara Štajpah, Lepša Šturm
Centralna tehniška knjižnica Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani
Ljubljana, Jugoslavija
- Koordinacija razvoja zbirk na Nizozemskem**
Gerard A.J.S. van Marle
Twente University of Technology Library
Enschede, Nizozemska
- 16.15 **Rezultati mednarodnega sodelovanja in njihov vpliv na osrednjo knjižnico**
Anna Dömötör
Central Library, Veszprém University of Chemical Engineering
Veszprém, Madžarska
- Vloga Tehniške univerze v Budimpešti (TUB) pri mednarodni izmenjavi informacij**
Imre Lebovits, Roza Frank, Gabor Remzsö
Central Library of The Technical University of Budapest
Budimpešta, Madžarska
- Izmenjava informacijskih virov in gradiv med knjižnicami indijskih inštitutov za tehnologijo: problemi in perspektive**
Harish Chandra
Indian Institute of Technology Library
Hauz Khas, New Delhi, Indija
- 17.15 **Zaključek seje**
- 19.30 **Koncert**

SREDA, 24. MAJ

Izlet na Bled

Obisk splošnoizobraževalne knjižnice v
Radovljici in ELANA, Begunje

9.00

Odhod z avtobusom na Bled
Kosilo na Bledu
Vrnitev z avtobusom v Ljubljano

Večer prost

ČETRTEK, 25. MAJ

Cankarjev dom

3. SEJA:

SODELOVANJE - PREMAGOVANJE OVIR

Predsedujoči: Elin Törnudd

09.00

**Unescov GIP program in njegova vloga pri
pospeševanju področnega sodelovanja v in-
formacijskih mrežah**

John B. Rose

Division of the General Information Programme,
Unesco

Pariz, Francija

**Vloga informacij v reševanju razvojnih
problemov - izbrani primeri**

Aleksandra Kornhauser in Metka Vrtačnik

Mednarodni center za kemijske študije, Univerza
Edvarda Kardelja

Ljubljana, Jugoslavija

10.25

Odmor za kavo

10.50

**Domače in mednarodno sodelovanje ob
podatkovni zbirki tehniške univerzne knjižnice**
Aud Lamvik
Technical University Library of Norway
Trondheim, Norveška

Avstralija - problem oddaljenosti

Richard Leadbetter
Bendigo CAE Library
Bendigo, Victoria, Avstralija

**Sodelovanje med tehniškimi univerznimi
knjižnicami: s posebnim pogledom na Indijo**

T.S. Kumbar
Central Library, Indian Institute of Technology
Powai, Bombay, Indija

**Sodelovanje in medsebojna odvisnost - FIZ
Karlsruhe in univerzne knjižnice**

Klaus Lankenau
FIZ-Karlsruhe
Eggenstein, Zvezna republika Nemčija

12.05

Kosilo

13.30

**Zmanjševanje informacijskih ovir
s pomočjo sodelovanja**

Dieter Schmidmaier
Deutsche Stadtsbibliothek,
Berlin, Nemška demokratična republika

**Mednarodno sodelovanje -
prednosti članstva v IATUL**

Vladimir T. Borovansky
Arizona State University
Tempe, ZDA

**Nekaj problemov pri razvoju sodelovanja
knjižnic v Sistemu znanstvenih in
tehnoloških informacij v Jugoslaviji**

Dora Sečić

Nacionalna i sveučilišna biblioteka

Zagreb, Jugoslavija

**Znanstvene in tehniške dokumentalistične
informacije v Unescovem mednarodnem
hidrološkem programu**

Paul Nieuwehuysen

University Library, Vrije Universiteit Brussel

Bruselj, Belgija

15.10 Odmor za sok

15.35 do 17.00 Okrogla miza

**Vloga mednarodnih organizacij pri
pospeševanju sodelovanja.**

Ali bi lahko storili več?

Konferenčna večerja, Cankarjev dom,

Kidričev park 1

(sponzor SWETS)

PETEK, 26. MAJ

Cankarjev dom

**4. SEJA: IZMENJAVA INFORMACIJSKIH VIROV IN GRADIV
V ELEKTRONSKI DOBI**

Predsedujoči: Dennis Shaw

09.00 **Načrtovanje poskusne OSI-mreže za
medknjižnično izposajo v Evropi**

Look Costers,

Stichting Centrum voor Bibliotheek-
automatisering Pica

Leiden, Nizozemska

**Računalniško podprta mreža v izraelskih
univerznih knjižnicah**

Nurit Roitberg

Elyachar Central Library, Technion - Israel In-
stitute of Technology - Haifa, Izrael

10.25 **Odmor za kavo**

11.00 **Strateško planiranje za knjižnice v
elektronski dobi**

Shirley K. Baker

MIT Libraries

Cambridge, MA; ZDA

**Informacije za visoko tehnološko razvito
industrijo v znanstvenem parku Ofaniemi-**

Irma Pasanen-Tuomainen

Helsinki University of Technology Library,
Espoo, Finska

12.00 **Kosilo**

13.30 **ZAKLJUČNA SEJA**

**Zaključne besede - Dennis Shaw, Predsednik
IATUL**

ZAKLJUČEK KONFERENCE

14.30 - 15.30 **GENERALNA SKUPŠČINA IATUL 1989**

MEDNARODNO SODELOVANJE MED KNJIŽNICAMI TEHNIŠKIH UNIVERZ

Dennis Shaw

*Radcliffe Science Library, University of Oxford
Oxford, U.*

Mednarodno sodelovanje je bilo eden glavnih razlogov za ustanovitev IATUL leta 1955. S težavami smo se srečevali predvsem pri razvijanju učinkovitih povezav z deželami Azije, Južne Amerike in Vzhodne Evrope. Mogočemu nepotrebnemu podvajanju naporov smo se izognili tako, da smo sklenili poseben dogovor z IFLA-o. Naloga IATUL je, da proučuje problematiko knjižnične tehnologije in upravljanja ter posreduje politična vprašanja IFLA-i.

Naša povezava z ICSU (The International Council of Scientific Unions - Mednarodni svet znanstvenih zvez) se je pokazala za zelo koristno v mednarodni sferi, o čemer tudi premišlja avtor v svojem prispevku.

RAZŠIRJANJE DOKUMENTOV ZAČETEK NOVEGA OBDOBJA

Andrew Braid

*Science, Technology and Industry, British Library
London, Velika Britanija*

Širom po svetu poskušajo uvesti nove metode za shranjevanje, dostopnost in razširjanje dokumentov. Obstaja možnost za znaten napredek na področju razširjanja dokumentov. Referat daje pregled tekočih pobud in ugotavlja, katere prepreke je potrebno premostiti, da bi zagotovili uspeh. Obravnava tudi vključevanje knjižnic in založnikov.

ZAKLJUČEK KONFERENCE

GENERALNA SKUPŠČINA IATUL 1989

NOVA MIKRORAČUNALNIŠKA APLIKACIJA ZA SISTEM MEDKNJIŽNIČNE IZPOSOJE V KNJIŽNICI HELSINŠKE TEHNIŠKE UNIVERZE

Eeva Mörttinen

*Helsinki University of Technology Library
Espoo, Finska*

Referat govori o projektu avtomatizacije sistema medknjižnične izposoje v knjižnici helsinške tehniške univerze.

Prva stopnja je avtomatizacija procesiranja obrazcev mednarodne medknjižnične izposoje. Prvi korak v tej smeri smo naredili s tem, da smo obrazce poslali v British Library Document Supply Center, ki je naš najpomembnejši tuji dobavitelj. Število zahtevkov za medknjižnično izposajo, ki jih pošljemo v tujino, je okrog 12.000 letno in polovica od tega gre v British Library.

Sistem uporablja dBase III + program. Vsi podatki z obrazca se vnesejo v podatkovno zbirko. Zahtevki v formatu, ki ga zahteva British Library, se oblikujejo avtomatično. Enkrat dnevno se zahtevki posredujejo v British Library, bodisi direktno preko javne podatkovne mreže ali preko teleks mreže. Podatki o prejetih naslovih ali negativnih odgovorih se vnašajo vsak dan.

Sistem bomo uporabljali tudi za kontrolo medknjižnično izposojenih gradiv uporabnikom knjižnice.

IZMENJAVA DOKUMENTOV NA DISKETAH

Rodes Trautman

*Library Scientists
Tucson, AZ, ZDA*

Besedna zveza „elektronska dostava dokumentov“ v smislu popolnega nadomeščanja tiskanih medijev povzroča pri mnogih knjižničarjih negativne občutke. Pri drugih izziva strah pred stroški, ki ga povezujejo z eksotičnimi telekomunikacijskimi mrežami. Kakorkoli, predstavljajte si, da je medij za izposajo disketa, ki smo jo poslali z mednarodno pošto, da se uporabi na povsod navzočem osebnem računalniku. V tem primeru lahko pričakujemo pozitivna občutja v zvezi z zares praktičnim elektronskim dokumentom, ki ga lahko beremo in z njim manipuliramo, če imata seveda pošiljatelj in prejemnik kompatibilno opremo. Z nekaj standardnimi programi lahko izmenjujemo ne le navadna besedila, ampak tudi specializirane dokumente, npr. rokopisne koncepte, skupke ukazov, šablone, gotove aplikacije in tudi dopolnila k vsemu temu.

Trenutno lahko izmenjujemo diskete, ki vsebujejo tako imenovane DOS tekstualne datoteke z uporabo 256 ASCII nabora znakov z dopolnitvami za nacionalne abecede in znake, kakršne je razvil IBM. To je mogoče, ker ima vsak knjižničar vsaj enega od programov vrste TYPE, VIEW, BROWSE ali LIST za prikazovanje in tiskanje takih datotek. Seveda pa največkrat dajemo našim uporabnikom še kaj več, kot samo to, da jim omogočimo dostop do elektronsko zapisanega besedila. Dandanes moramo znati uporabiti in povezati vse vrste izmenjanih dokumentov s tistimi, ki jih že imamo, ali s tistimi, ki jih bomo v naše zbirke šele pridobili.

V drugem primeru imamo opraviti z online sistemom poslovnih informacij, s katerega se lahko prevzemajo ekonometrični podatki v vrsto splošno znanih programov za tabelarično prikazovanje podatkov (spreadsheets).

Knjižnično statistiko rabi premalo ljudi, da bi to opravičevalo njeno vključevanje v sistem online dostopnih podatkovnih zbirk, vsekakor pa bi morali direktorji knjižnic v okviru IATUL izmenjevati šablone oz. vzorce za tabelarične preglede na disketah. Take podatke in njihovo strukturo bi lahko uporabili v svojih knjižnicah za izvajanje upravljalških funkcij, kot so npr. primerjalne študije ali verjetnostne ocene (kot odgovor na vprašanje: kaj pa, če...?)

Naslednji primer se navezuje na splošno znanje, ki ga morajo imeti knjižničarji v tehniških knjižnicah o tem, kako vstopajo v 4000 javno dostopnih baz podatkov. Če bi se vodilni knjižnični delavci dogovorili za skupni komunikacijski program, bi lahko izmenjevali inteligentne procedure za interpretacijo zapletenih detajlov pri dejanskem dostopu (do baz oz. podatkov).

Pri razpravi bom prosil delegate, da mi navedejo nekaj komercialnih programskih paketov, ki bi jih lahko sprejeli kot standarde. Na prvo mesto bi postavil sodobni program „namiznega organizatorja poslovanja“ (desktop organizer), ker vsebuje v istem paketu koristne funkcije in rešitve za mnoge vrste posebnih dokumentov. O dejstvu, da pozna programski paket „Sidekick“ firme Borland International (ki je tudi sicer dobro znana po ne predragih in domiselnih programih) več kot milijon uporabnikov MS-DOS po celem svetu, bi morali razmisliti vodilni knjižnični kadri, še posebej ob novi verziji programskega paketa „Sidekick Plus“.

S tem programom lahko procesiramo tekstualne dokumente z uporabo celotnega nabora ASCII znakov. Obravnavamo lahko tudi strukturana besedila v obdelovalniku zamisli (thought processor) ali v obliki relacijskih baz. Njegov komunikacijski modul je zadosti zmogljiv, da omogoča pretvarjanje v njihove procedure. Njegove zmogljivosti za prenašanje programov so tako visoke, da se lahko izmenjano besedilo vnese v skoraj vsak specializirani program brez ponovnega vtipkavanja. To lastnost lahko npr. izrabimo za to, da pripojimo podatke, ki smo jih zbrali iz ene knjižnice, specializirani in povsem različni podatkovni zbirki v drugi knjižnici.

Zaradi lokalnih aplikacij, ki jih program omogoča (npr. kot zaslonski urejevalnik, kalkulator, rokovnik ali upravljalec datotek), je idealen za uporabo v knjižničnih informacijskih službah (pri pultu za informacije) in zlasti še za lokalno komunikacijsko mrežo v knjižnici.

Diskete lahko brez nadaljnega uporabljamo še preden smo se dogovorili o posameznih urejevalnikih besedil, programih za tabelarične prikaze, o komunikacijah ali programih za upravljanje podatkovnih zbirk, pod pogojem seveda, da se enotno odločimo za uporabo programa namiznega organizatorja poslovanja takšnih zmogljivosti, kot je to „Sidekick Plus“.

OSNOVE RAZVOJA RAČUNALNIŠKO PODPRTEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA V CTK - ocena

Nada Čučnik-Majcen

*Centralna tehniška knjižnica Univerze Edvarda Kardelja,
Ljubljana*

Članek ocenjuje možnosti razvoja Centralne tehniške knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani. Obravnavane so možnosti za razvoj knjižnično-informacijske dejavnosti s predpostavko, da se uvede avtomatizirana informacijska tehnologija. Možnosti razvoja so konceptualne, organizacijske in tehnološke; ob upoštevanju vsebine informacijskih storitev in uporabnikov le-teh, bi bila potrebna taka organizacija dela v knjižnici, ki bi olajšala uporabo informacijske tehnologije.

Avtorica primerja knjižnične storitve s proizvodnim procesom, da bi poudarili čedalje večjo povezanost dejavnosti knjižnice s potrebami uporabnikov s področja industrije, gospodarstva in raziskovanja.

Prikazanih je več strateških možnosti za nadaljnji razvoj CTK znotraj sistema znanstvenih in tehničnih informacij v Sloveniji in Jugoslaviji.

IANI - BODOČA VSTOPNO-IZSTOPNA KOMUNIKACIJSKA POSTAJA ZA MEDKNJIŽNIČNO IZPOSOJO

Elisabet Mickos

*SCANNET, Helsinki University of Technology Library
Espoo, Finska*

IANI (Intelligent Access to Nordic Information) je program za osebne računalnike, ki so ga razvili pri CRI na Danskem za sistem NORDINFO in predstavlja inteligentni dostop oz. vmesnik do treh različnih nordijskih informacijskih sistemov. Prototip programa IANI že sedaj omogoča lahek in enoten dostop do različnih računalniških gostiteljev v nordijskih deželah. Iskanje podatkov poteka s pomočjo menujev ali sistema ukazov IANI, ki se avtomatsko pretvarjajo v sistem oz. jezik ukazov ustreznega gostitelja. Ukazi programa IANI so oblikovani po osnutku ISO CCL standarda št. 8777. V teku tega leta bo mogoče z njim komunicirati še z drugimi gostitelji iz nordijskih dežel. V IANI bazo podatkov je vključeno več velikih knjižnic in centralnih katalogov, kar omogoča uporabniku sistema, da hitro odkrije nahajališča zelenih publikacij. Naslednji korak v razvoju programa IANI bo zato implementacija online modula za naročanje publikacij preko elektronskega „poštnega nabiralnika“. Da bo uspešen, mora biti sistem naročanja in dostave fleksibilen in prenosljiv na druge, že obstoječe sisteme. V ta namen so izdelali v razvojno-raziskovalnem inštitutu BRODD pri norveški visoki šoli za knjižničarstvo in informatiko pregled stanja sistemov za medknjižnično naročanje in izposajo dokumentov na Norveškem. Ugotovili so, da je v uporabi samo nekaj online sistemov naročanja in priporočili rešitve za razvijanje sistema medknjižnične izposoje z opiranjem na IANI. V prvi fazi naj takšen online sistem vključuje funkcijo elektronskega poštnega nabiralnika.

S prenašanjem naročilnic s prevzetimi bibliografskimi zapisi v poštni nabiralnik in od tam naprej do sodelujočih knjižnic bodo potekale, kot pričakujejo, storitve v okviru medknjižne izposoje hitreje in bolj neposredno. Da se pa uveljavi sistem medknjižnične izposoje na nivoju, ki presega običajno elektronsko pošto, bo treba seveda še pretehtati vprašanje bodočih nordijskih standardov za strategijo medknjižnične izposoje, vključno z uveljavitvijo te standardizacije v praksi. Ob tem bo treba razmisliti tudi o ustreznih tarifah za storitve online medknjižnične izposoje.

Trenutno prevaja program IANI avtomatsko iskalne jezike treh različnih nordijskih gostiteljev v en sam jezik; z bodočim razvojem naj bi IANI omogočal na enak način tudi kooperacijo pri naročanju dokumentov. Vendar je očitno prav v tem trenutku primerneje, da se do konca izkoristijo in koordinirajo že obstoječe ali načrtovane mreže za medknjižnično izposajo, kot da se za IANI razvija nov jezik za naročanje dokumentov. Ni dvoma, da bo IANI spodbudil integracijo različnih sistemov medknjižnične izposoje in se s tem razvil v novo vstopno-izstopno komunikacijsko postajo (gateway) v nordijskih deželah, dolgoletna tradicija tovrstnega dosedanjega sodelovanja pa bo ta proces samo še pospešila.

UNIVERZALNA DOSTOPNOST PUBLIKACIJ V ELEKTRONSKI DOBI

Maurice B. Line

*IFLA UAP Programme, British Library
Boston Spa, Velika Britanija*

Elektronska tehnologija močno vpliva na univerzalno dostopnost publikacij. Online dostop do centralnih in drugih katalogov omogoča lažje ugotavljanje nahajališč gradiva, za prenos pa se bolj in bolj uporablja telefaksimile. Medknjižnična izposoja in pretok dokumentov postajata vse bolj neodvisna od državnih meja.

Namizno založništvo omogoča avtorjem, da sami natisnejo svoje gradivo, čeprav se tako povečuje količina gradiva, za katero ustrezna bibliografska kontrola ni mogoča. Tekst, ki ga vnesejo avtorji, je dostopen on line. Izdajatelji natisnejo celotna besedila določenih gradiv v elektronski obliki (zlasti referenčna gradiva in članke), podatki o njih pa so težko dostopni.

CD ROMe s celotnimi besedili lahko uporabljamo na različne načine: centri, kot je British Library, tiskajo članke na zahteve uporabnikov (n.pr. eksperiment ADONIS), lahko jih posredujejo direktno uporabnikom, diske lahko prodajajo ali posojajo knjižnicam, ki tako povečujejo svoje fonde. Z vsemi temi možnostmi se pojavljajo tudi ekonomski problemi, problemi s programi in opremo, naslednjih nekaj let bodo najverjetneje potekali poskusi, ki bodo vključevali WORMe in druge oblike optičnega shranjevanja podatkov.

NEKATERI PROBLEMI NABAVE IN UPORABE TUJIH SERIJSKIH PUBLIKACIJ NA POLJSKEM

Henryk Szarski

*Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji Politechniki
Wrocławskiej
Wrocław, Poljska*

Najpomembnejši vir dotoka informacij, ki so nujne za raziskovalno delo na Poljskem, so znanstvene serijske publikacije. Zelo dragocene so publikacije iz kapitalističnih dežel, posebno tiste iz ZDA, Velike Britanije, ZRN in Francije. Nabava serijskih publikacij pa zahteva devizna sredstva in tako je še vedno trajajoča gospodarska kriza na Poljskem že povzročila ostre posege v razdeljevanje sredstev za te namene.

Poljska vodi nabavo centralno, na vsedržavnem nivoju, iz sredstev Ministrstva za narodno izobraževanje. To ministrstvo tudi koordinira nabavo.

Knjižnica v Wrocławu, ki je ena od treh glavnih tehniških knjižnic na Poljskem, je odgovorna za nabavo in razdeljevanje serijskih publikacij za določena področja znanosti in tehnike. Za izvajanje te naloge pa je potrebno tesno sodelovanje s knjižnicami doma in v tujini.

PRISPEVEK CENTRALNE TEHNIŠKE KNJIŽNICE UNIVERZE EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI ZA UNIVERZALNO DOSTOPNOST TEHNIŠKIH SERIJSKIH PUBLIKACIJ

Mara Šlajpah, Lepša Šturm

*Centralna tehniška knjižnica
Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani
Ljubljana, Jugoslavija*

Ob 40. obletnici obstoja in dela Centralne tehniške knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani (CTK) podaja referat tridesetletni razvoj centralnega kataloga serijskih publikacij s področja tehnike in naravoslovnih ved pri CTK: od klasičnega od l. 1957 dalje, avtomatiziranega od l. 1975 dalje (dve izdaji v knjižni obliki) in spremembe za COM mikrofiš izdajo v l. 1984.

Te izdaje centralnega kataloga so osrednji instrument za delovanje decentraliziranega sistema, ki povezuje tehniške visokošolske in specialne knjižnice v Sloveniji, za tvorbo centralnih katalogov, izvajanje koordinacije nabave serijskih publikacij in njihovo posredovanje.

Dalje referat ugotavlja, kako je izdaja prvega avtomatiziranega centralnega kataloga serijskih publikacij s področja tehnike in naravoslovnih ved vplivala na univerzalno dostopnost serijskih publikacij v Jugoslaviji.

Načrti za prihodnost vključujejo izdelavo on-line centralnega kataloga serijskih publikacij s področja tehnike in naravoslovnih ved v knjižnicah Jugoslavije.

KOORDINACIJA RAZVOJA ZBIRK NA NIZOZEMSKEM

Gerard A.J.S. van Marle

*Twente University of Technology Library,
Enschede, Nizozemska*

V uvodu avtor podaja nekaj definicij CCCD (Co-operative Coordinated Collection Development - Kooperativni koordinirani razvoj zbirk) in tudi nekaj primerov pomembnih razvojnih dosežkov na tem področju.

Uvod vključuje kritični pregled naslednjih vidikov CCCD:

- 1. razlogi in motivi za uvajanje CCCD,
- 2. predpogoji za učinkoviti CCCD,
- 3. razvoj postopkov in orodij za začetek in delovanje CCCD programa,
- 4. CCCD: slabosti/izgube
- 5. CCCD: prednosti/koristi

Po tem splošnem prikazu bo predstavljena situacija na Nizozemskem.

Prvi korak proti CCCD je bil narejen leta 1974, ko je vladni komite priporočil koordinirano dodatno nabavo tuje znanstvene literature. Leta 1977 je bil ustanovljen poseben odbor, da bi se ukvarjal s problematiko dodatnega razvoja zbirk.

Trajalo je štiri leta, preden je odbor objavil rezultate svojih ugotovitev. Predlagal je ustanovitev koordinacijske pisarne. Kakorkoli že, obsežno zmanjšanje univerzinskih proračunov in pomanjkanje sofinansiranja s strani vlade sta povzročila občuten zastoj. Pravzaprav ta pisarna nikoli ni bila ustanovljena.

Sledeče nadaljnje redukcije univerzernih proračunov pa so še bolj okrepile potrebo po CCCD. Iz tega razloga je nizozemski stalni komite za sodelovanje med Kraljevo knjižnico, visokošolskimi knjižnicami in knjižnico Akademije znanosti leta 1983 ustanovil nov odbor.

Predstavljeni sta dve poročili tega odbora, izdani leta 1985 in 1987, poleg tega pa še razvoj v zadnjem času in trenutna situacija.

REZULTATI MEDNARODNEGA SODELOVANJA IN NJIHOV VPLIV NA OSREDNJO KNJIŽNICO

Anna Dömötör

*Central Library-Veszprém University of Chemical Engineering
Veszprém, Madžarska*

Univerzitetna knjižnica v Veszprému sodeluje s tujimi univerzitetnimi knjižnicami na naslednjih področjih:

- izmenjava dokumentov,
- pošiljanje dokumentov,
- celovito sodelovanje z 8 univerzitetnimi knjižnicami,
- sodelovanje pri delu IATUL-a.

Avtorica predstavlja številčne rezultate mednarodne aktivnosti Univerzitetne knjižnice v Veszprému.

VLOGA TEHNIŠKE UNIVERZE V BUDIMPEŠTI (TUB) PRI MEDNARODNI IZMENJAVI INFORMACIJ

Imre Lebovits, Rosa Frank, Gabor Remzsö

*Central Library of the Technical University of Budapest
Budimpešta, Madžarska*

Pogoji za intelektualno delo in ustvarjanje novih proizvodov so odvisni od dobro organizirane znanstveno informacijske dejavnosti. Centralna knjižnica TUB sodeluje v mednarodni izmenjavi publikacij že od leta 1930. Takrat so se izposojale le individualne publikacije. Od leta 1955 izhaja trojezični znanstveni časopis *The Periodica politechnica*. Po zaslugi tega časopisa in drugih publikacij TUB imamo danes 750 partnerjev v 74 državah sveta.

Glavna oblika izmenjave informacij so osebni stiki. Zaradi tega imamo raje študijska potovanja in izmenjavo s kolegi.

Sodobna oblika izmenjave informacij na Madžarskem je DII program (Program za razvoj informacijske infrastrukture). Ta se je začel leta 1986. Glavni namen programa je oblikovati profesionalni informacijski sistem, temelječ na računalniški mreži. Uporabniki, ki se priključijo na sistem, lahko online dosežejo podatkovne zbirke, kreirane v okviru DII programa, pa tudi mednarodne informacijske servise. Centralna knjižnica TUB sodeluje v programu že od začetka.

IZMENJAVA INFORMACIJSKIH VIROV IN GRADIV MED KNJIŽNICAMI INDIJSKIH INŠTITUTOV ZA TEHNOLOGIJO: PROBLEMI IN PERSPEKTIVE

Harish Chandra

*Indian Institute of Technology library - Hauz Khas
New Delhi, Indija*

Indijski inštituti za tehnologijo so bili ustavnovljeni z aktom Parlamenta in s posebno deklaracijo, da so to naši „inštituti nacionalnega pomena“. Zamišljeni so bili kot vodilni na področju tehnoloških inovacij, izobraževanja potrebnih kadrov in da bi nasploh izboljševali stopnjo tehnologije v deželi.

Njihova naloga je povečati tehno-ekonomsko moč dežele in tehnološko neodvisnost. Glavni cilj inštitutov je najbolje opisal pokojni ministrski predsednik Pt. Jawaharlal Nehru: „preskrbeti znanstvenike in tehnologe najvišjih zmogljivosti, ki se bodo posvetili raziskavam in razvoju ter pomagali pri graditvi narodovega samozaupanja in njegovih tehnoloških potreb“. Glede na vse to so inštituti prispevali svoj delež pri izboljševanju kvalitete tehničnega izobraževanja v deželi in sicer s pomočjo QIP (Quality Improvement Programme - Program za izboljšanje kvalitete) in FIP (Faculty Improvement Programme - Program za izboljšanje fakultetnega študija). Inštituti prav tako pomagajo izbranim inženirskim institutom pri načrtovanju laboratorijev. Indijski inštituti za tehnologijo so popolnoma uresničili svoje glavne cilje, kot so razvoj prvostopenjskega tehniškega diplomskega študija, zvišanje stopnje inženirskega izobraževanja v deželi, prispevek k raziskovalnim programom in prevzem vodilne vloge.

Knjižnice so integralni del teh templjev tehnologije. Podpirajo jih pri doseganju glavnih ciljev, tako da pravočasno preskrbijo informacije in dokumente študentom, fakultetam in znanstvenikom. S časoma sta se količina in kakovost uporabnikov in njihovih pričakovanj dvignili. Poleg tega glavnega dejstva obstajajo še drugi dejavniki, ki so prisilili inštitute, da delijo svoje vire informacij in s tem zadovoljujejo naraščajoča pričakovanja uporabnikov. Nekateri od teh dejavnikov so:

- 1. krčenje proračunov
- 2. naraščanje cen tehniških časopisov
- 3. eksplozija publikacij na področju znanosti in tehnike
- 4. izogibanje podvajanju informacijskih virov
- 5. povečevanje celovitosti ponudbe
- 6. zadovoljevanje sedanjih in prihodnjih potreb uporabnikov
- 7. sodoben razvoj na področju informacijske tehnologije

Preden preidemo k obravnavi področij izmenjave informacijskih virov in gradiv (resource sharing), si najprej oglejmo zbirko, število naročenih periodičnih publikacij, število oddelkov in centrov ter število študentov in učiteljev (Tabela 1)

Ime inštituta	Leto ustanovitve	Zbirka (Vol)	Število periodik	Število študentov	Število učiteljev	Število oddelkov	Število centrov*
IIT	1958	248.659	1823	2321	342	12	6
IIT Delhi	1961	201.624	1300	2719	380	11	11
IIT Kanpur	1960	250.000	2215	1930	285	11	3
IIT Khar-gapur	1950	246.828	2100	2615	462	18	7
IIT Madras	1959	214.926	1371	2313	345	12	10
*Medknjižnična izposoja							

Zgoraj navedeni podatki, dosegljiva infrastruktura in cilji inštitutov so motivirali strokovnjake za izmenjavo informacijskih virov in gradiv. Tako je delhijski inštitut organiziral seminar za knjižničarje inštitutov 23.3.1986, da bi se pogovorili in premislili o izmenjavi informacijskih virov in gradiv, od katere bi imeli vsi koristiti. Priporočila bo obravnaval referat.

Tako lahko rečemo, da je izmenjava informacijskih virov in gradiv koncept, ki temelji na zdravem principu daj dam. Knjižnice, ki skupno posredujejo svoje usluge in gradiva, lahko popolnoma ustrezajo potrebam svojih uporabnikov, in to s kar najbolj razumnimi stroški. Področja izmenjave informacijskih virov in gradiv:

- centralni katalog
- pridobivanje knjig in časopisov
- publikacije
- razvoj zbirk
- katalogizacija
- selektivna diseminacija informacij
- signalno informiranje

Vloga avtomatiziranih knjižničnih mrež

Brez dvoma ima avtomatizirana knjižnična mreža velike možnosti za izboljšanje izmenjave informacijskih virov in gradiv ter nudenje uslug velikemu številu prebivalstva v različnih krajih s pomočjo med seboj povezanih komunikacijskih kanalov. Razvite dežele že okušajo sadove takih mrež. Da bi obdržali korak z moderno informacijsko tehnologijo, so na inštitutih začeli razmišljati tudi o avtomatizaciji knjižničnega poslovanja. Po nasvetu indijske vlade je DSIR vzpostavil stalni odbor za sistem znanstvenih in tehnoloških informacij. Ta je priporočil posebna merila za boljšo izmenjavo informacijskih virov in gradiv. Podvajanju naročil dragih časopisov, kot npr. Chemical abstracts and reports, bi se lahko v okviru tehnoloških inštitutov izognili, če bi imeli ustrezen mehanizem za izmenjavo informacijskih virov in gradiv.

UNESCOV GIP PROGRAM IN NJEGOVA VLOGA PRI POSPEŠEVANJU PODROČNEGA SODELOVANJA V INFORMACIJSKIH MREŽAH

John B. Rose

*Unesco -Division of the General Information Programme,
Pariz, Francija*

Unesco se po svoji ustavi ukvarja s povezavami na področju informatike. V okviru GIP programa (General Information Programme) pomaga pri pretoku znanstvenih in tehničnih informacij preko nacionalnih meja, omogoča lažji dostop do tiskanih informacij in podatkov ter spodbuja države članice k shranjevanju, zamenjavi in uporabi informacij, ki so potrebne za njihov razvoj. Glavni poudarki Unescove akcije zajemajo 5 področij: razvoj mednarodno sprejetega Unisistovega programa, metod, standardov, pripomočkov za lažji sistem medsebojnega povezovanja in izmenjavo informacij; uporaba novih tehnologij in ustvarjanje podatkovnih zbirk; ustanovitev področnih informacijskih programov in mrež; podpora za uveljavitev nacionalne informacijske politike in infrastrukture, ter za izobraževanje in vzgojo informacijskih specialistov in uporabnikov.

V referatu je podan pregled nekaterih potez Unescovega pristopa k razvoju področnih informacijskih mrež in programov. Obravnavan je tudi problem, kako zagotoviti višji nivo informacijskih služb za zadovoljevanje potreb uporabnikov. Proučuje tudi vpliv informacijske tehnologije na mednarodno sodelovanje na informacijskem področju. Prikazani so specifični problemi, s katerimi se srečujejo dežele v razvoju, ki bi želele polno izkoristiti (sodelujoče) mednarodne informacijske sisteme, prav tako pa so prikazane nekatere že osvojene strategije pri poskusu reševanja teh problemov.

VLOGA INFORMACIJ V REŠEVANJU RAZVOJNIH PROBLEMOV - izbrani primeri

*Aleksandra Kornhauser in Metka Vrtačnik (dodatni primeri
B. Boh in S. Glazar)*

*Mednarodni center za kemijske študije Univerze Edvarda Kardelja
v Ljubljani, Jugoslavija*

Ekonomsko krizo v manj razvitih deželah, ki ogroža vse dejavnosti družbe, je moč premostiti z bolj učinkovitim prenosom novega znanja, znanosti in tehnologije v proizvodne procese in-sistem odločanja. Zato si Unesco močno prizadeva za integracijo dela informacijskih specialistov, raziskovalcev in organov odločanja, kar naj podpira boljše spoznavanje možnosti za uvajanje postopkov z večjim deležem znanja. Pri tem so sposobnost pridobivanja in strukturiranja novega znanja na izbranem področju, prepoznavanje vzorcev znanja in evalvacija kvalitete znanja ključnega pomena, če naj upamo na uspešno tekmovanje na mednarodnem tržišču. Kot prispevek k temu razvoju je bila razvita problemsko usmerjena informacijska metodologija, ki vključuje naslednje stopnje:

- definicija problema,
- „informatizacija problema“, to je opredelitev potreb po informacijah,
- zbiranje, urejanje in shranjevanje podatkov,
- strukturiranje podatkov v sisteme, opredeljevanje hierarhije parametrov, - iskanje optimalnih tehnik predstavitve znanja, prepoznavanje relacij in vzorcev, - postavljanje hipotez z visoko verjetnostjo, - testiranje hipotez z informacijskimi in eksperimentalnimi pristopi. Predstavljeni bodo primeri s področja razvoja proizvodnje in reševanja problemov okolja.

Samo mešane delovne skupine, ki vključujejo raziskovalce, informacijske specialiste in uporabnike, so se pokazale kot učinkovite v tem pristopu. Dobro opredeljeno sodelovanje znanstvenih knjižnic, ne le pri zagotavljanju dokumentov (vključno s patenti, tehničnimi poročili, sivo literaturo), ampak pri razvoju ciljno usmerjenih in integriranih pristopov v njihovi uporabi, je *conditio sine qua non*, ki pogojuje spreminjanje znanja iz možnosti v razvojno silo.

DOMAČE IN MEDNARODNO SODELOVANJE OB PODATKOVNI ZBIRKI KNJIŽNICE TEHNIŠKE UNIVERZE

Aud Lamvik

*The Technical University Library of Norway, Documentation
Department, Trondheim, Norveška*

Prispevek govori o aktivnostih in projektih, ki so povezani z informacijsko in dokumentacijsko službo v knjižnici Tehniške univerze na Norveškem. Gre za projekte in sodelovanje med centri DIANE in nordijskimi knjižnicami, ki jih financirajo nordijski in evropski projekti podatkovnih zbirk.

AVSTRALIJA - PROBLEM ODDALJENOSTI

Richard J. Leadbetter

Bendigo CAE Library

Bendigo, Victoria, Avstralija

Avstralija je mnogo-kulturna dežela, v bistvu evropska po tradicijah in kulturi, toda locirana v bližino Azije.

Zaradi velikih razdalj med Avstralijo in Evropo in med samimi mesti v Avstraliji sodelovanje med knjižnicami ni lahko. Mednarodno sodelovanje temelji na ustvarjanju stikov med ljudmi, razpravi o problemih in izmenjavi idej.

Avtorjevo zanimanje za mednarodno sodelovanje je precejšnje, toda zaradi oddaljenosti Avstralije in finančnih stroškov potovanja, je bila zanj dosegljiva le ena mednarodna konferenca o sodelovanju - to je bilo srečanje IFLA-e v Avstraliji, leta 1988.

Včasih trajanje in stroški čezmorskih potovanj povzročijo, da inštitucije pošiljajo na več konferenc le po enega starejšega strokovnjaka kot svojega predstavnika: to pomeni, da se ljudje, ki se s stvarmi neposredno ukvarjajo, konferenc ne morejo udeležiti in njihov prispevek je izgubljen.

Evropski knjižničarji morda čutijo del tega problema razdalje v oddaljenosti od ameriških kolegov. Toda skoraj vsa pomembna knjižničarska srečanja se dogajajo v severni hemisferi in to ne v času avstralskega šolskega leta.

Ne potrebujemo samo v knjižničarstvu mednarodnega sodelovanja. Še celo bolj pomembno je okolje, v katerem delamo. Ne obstaja stvar, ki bi ji rekli „nacionalna tehnologija“. Svet tehnologije mora biti prosto dostopen ljudem, ki naše knjižnice uporabljajo.

Ta prosti pristop se v Avstraliji ne dogaja. Glavni vir računalniških informacij za Avstralce je DIALOG. Čeprav je odličen, se DIALOG nagiba k severnoameriškim bazam podatkov in tistim, ki so v angleškem jeziku. Dejansko ni nikakršnega dostopa do velikega števila evropskih baz podatkov. Avstralske tehnološke informacije tako temeljijo na ameriški tehnologiji, ali na kaki drugi, ki jo je ameriški sistem prevzel.

Drugi problem Avstralije je, da imamo globoke probleme pri komuniciranju z našimi sosedi. Veliko avstralskih znanstvenikov in tehnologov bere francosko, nemško ali italijansko, morda s težavo, toda dovolj dobro, da razumejo napisano, če jim je strokovno področje poznano. Kakorkoli že, zelo malo ljudi bere, kaj šele razume, azijske jezike, ki jih govorijo naši sosedi.

Ta težava je še večja zaradi želje Avstralcev, da bi jih objavljali v čezmorskih deželah. Avstralija ima malo pomembnih znanstvenih in tehnoloških revij. Poleg tega namenja večina tujih časopisov malo prostora avstralskim delom, ki gredo zato nepoznana na svoja pošteno zaslužena mesta v podatkovnih zbirkah.

Komuniciranje znotraj Avstralije tudi ni lahko zaradi razdalj med večjimi mesti in znanstvenimi inštitucijami. Morda bo situacija v naslednjih nekaj letih, ko pričakujemo rojstvo super hitrega vlaka, ki bo dramatično zmanjšal čas potovanj, kaj boljša.

Referat se končuje z optimistično pripombo, da so avstralski bibliotekarji navdušeni za sodelovanje in upajo, da bo le-to v prihodnosti koristnejše in v skupno dobro tako njihovih kot njihovih kolegov v drugih državah.

SODELOVANJE MED KNJIŽNICAMI TEHNIŠKIH UNIVERZ : S POSEBNIM POGLEDOM NA INDIJO

T.S. Kumbar

*Central Library, Indian Institute of Technology Powai,
Bombay, Indija*

Eksplozijska rast literature in rastoči stroški študijskih gradiv imajo širok vpliv na politiko posredovanja, organizacije in diseminacije informacij v sodobnih znanstvenih in tehniških knjižnicah, tako v razvitih deželah kot v deželah v razvoju.

Da bi vsaj do določene mere premagali te probleme, so knjižničarji tehniških univerz, seveda ob pomoči sodobne informacijske tehnologije, prisiljeni razmišljati o kooperaciji na zdravih temeljih med svojimi knjižnicami, ki naj bi skupno uporabljale informacijske vire, delovno silo, izkušnje, tehnologijo itd.

Referat na kratko opisuje rast tehnoloških inštitutov v različnih deželah in vrste njihovih informacijskih potreb. Predstavljeni so naporji ustreznih vladnih oddelkov, medvladnih organizacij, mednarodnih in narodnih organizacij, kakor tudi mednarodnih informacijskih sistemov za znanost in tehnologijo, da bi vzpostavili sodelovanje med znanstvenimi in tehnološkimi inštituti.

Prikazana je potreba po načrtovanju kooperativnih mrež za knjižnice različnih tehniških univerz in po njihovi povezavi z ustreznimi nacionalnimi informacijskimi sistemi za znanost in tehnologijo. Avtor v prispevku tudi predlaga, naj bi se koordinacijske enote (vozliščne točke) oblikovale v okviru narodnega in mednarodnega informacijskega sistema za znanost in tehnologijo, da bi lahko sledile in vodile dejavnosti knjižnic tehniških univerz.

Referat govori tudi o tipih virov za izmenjavo, o območjih, ki jih je treba vključiti, metodah, oblikah, telekomunikacijah in računalniški tehnologiji, ki naj bi se uporabljala pri izmenjavi informacijskih virov in gradiv med knjižnicami tehniških univerz.

Na koncu so prikazana tovrstna prizadevanja v Indiji, predlagan pa je tudi model mreže za knjižnice tehniških univerz.

SODELOVANJE IN MEDSEBOJNA ODVISNOST MED CENTROM ZA STROKOVNE IN ZNANSTVENE INFORMACIJE KARLSRUHE IN ZNANSTVENIMI KNJIŽNICAMI

Klaus Lanckenau

*Fachinformationszentrum Karlsruhe
Karlsruhe, Zvezna republika Nemčija*

Na začetku so predstavljene naloge in cilji Centra za strokovne in znanstvene informacije, Karlsruhe in „gostitelja“ STN International, ki ga upravljajo skupaj s partnerji iz ZDA in Japonske. Kar zadeva razvoj na področju informatike in dokumentacije v prihodnosti, se uveljavlja trditev, da je zaželeno in potrebno povečano sodelovanje med vsemi, ki delujejo na področju informacij.

Sodelovanje in možnosti za sodelovanje z znanstvenimi knjižnicami ponazarja primer proizvodnje podatkovnih zbirk, uporabe on line podatkovnih zbirk, oskrbe z dokumenti, poudarek pa je na možnostih razvoja v prihodnosti.

ODSTRANJEVANJE INFORMACIJSKIH PREPREK Z MEDNARODNIM SODELOVANJEM

Dieter Schmidmaier

*Deutsche Staatsbibliothek
Berlin, Nemška demokratična republika*

Avtor definira informacijske prepreke, našteva nekatere od njih in obravnava njihov vpliv na uporabnike. Podrobneje obravnava politične, pravne, časovne, ekonomske, geografske, terminološke in jezikovne prepreke. Knjižnice jih lahko premostijo s sodelovanjem v mednarodnih organizacijah, kot so IFLA, IATUL, FID in z mednarodno izmenjavo publikacij.²

2 Povzetek ni avtoriziran

MEDNARODNO SODELOVANJE - PREDNOSTI ČLANSTVA V IATUL

Vladimir T. Borovansky

*Arizona State University, Noble Science & Engineering Library
Tempe, AZ, ZDA*

Kratka zgodovina IATUL. Vzroki za obstoj mednarodne organizacije visokošolskih znanstvenih in tehniških knjižnic. Sodelovanje med evropskimi knjižnicami in na ameriškem kontinentu. Potreba za razširitev sodelovanja. Povečanje števila sodelujočih knjižnic iz ZDA. Vključitev sovjetskih in vzhodnoevropskih knjižnic. Možnosti in prednosti povečanega mednarodnega sodelovanja.

NEKAJ PROBLEMOV PRI RAZVOJU SODELOVANJA KNJIŽNIC V SISTEMU ZNANSTVENIH IN TEHNOLOŠKIH INFORMACIJ V JUGOSLAVIJI

Dora Sečić

*Nacionalna i sveučilišna biblioteka
Zagreb, Jugoslavija*

Hiter razvoj v informacijski in komunikacijski tehnologiji je prinesel veliko sprememb v knjižničarstvo in pokazal novo potrebo po sodelovanju z drugimi informacijskimi sistemi. Na tem področju je Jugoslavija na pragu elektronske dobe v začetni fazi graditve avtomatiziranega KISa. Za koordinacijo in organizacijo tega sistema so odgovorne nacionalne knjižnice vseh republik in avtonomnih pokrajin SFRJ.

Toda knjižničarsko sodelovanje, ki ga je v veliki meri spodbudila IFLA in ki se je razvijalo po 2. svetovni vojni ter šlo skozi bolj ali manj uspešna obdobja, je dodatno, korak za korakom prešlo tudi v interese organizacij izven knjižničarstva.

V sedemdesetih letih je Svet skupnosti za znanost Jugoslavije, motiviran z Unescovim UNISIST programom, začel z razvojem SZTIJ-a. SZTIJ zadeva poleg drugih organizacij tudi višješolske in deloma splošne raziskovalne knjižnice, specialne knjižnice in informacijske centre na področju znanosti in tehnologije. Prva, uvodna faza projekta, je bila zaključena 1988 in dokumentirana s publikacijo „Sistem naučnih i tehnoloških informacija Jugoslavije: Studija izvodljivosti“. Nadaljnji razvoj SZTIJ-a podpira vladin program „Strategija tehnološkega razvoja Jugoslavije“. Ta program daje finančno podporo SZTIJ-u in zagotavlja njegov hitrejši napredek.

Toda izvedljivost modela SZTIJ-a, kot je bila predstavljena v uradnih dokumentih, kaže na pomanjkanje kontinuitete, kar zadeva realno stanje v knjižničarski infrastrukturi in potrebah uporabnikov v Jugoslaviji. Izolira namreč nekatere knjižničarske in informacijske funkcije in inštitucije, ki bi jih morali optimizirati - to pa bi bilo lahko na škodo celotne učinkovitosti KIS-a. Lahko da je to posledica nezadostnega sodelovanja knjižničarskih strokovnjakov pri načrtovanju tega modela. Točne povezave med KIS-om in SZTIJ-em in z različnimi strokovnimi skupinami in inštitucijami še niso bile razmejene in ravno ta okoliščina ustvarja različne probleme.

V referatu so predstavljene nekatere značilnosti sedanjega osnutka SZTIJ-a, posebna pozornost pa velja razvojnim problemom knjižničarskih služb. Nekaj problemov pa ponazarja analiza sedanjega stanja tehniških knjižnic Univerze v Zagrebu.

ZNANSTVENE IN TEHNIŠKE DOKUMENTALISTIČNE INFORMACIJE V UNESCOVEM MEDNARODNEM HIDROLOŠKEM PROGRAMU

Paul Nieuwenhuysen

*University Library, Vrije Universiteit Brussel
Bruselj, Belgija*

Predloženi referat govori o napredku, ki je bil dosežen v okviru sekcije Unescovega Mednarodnega hidrološkega programa (Unesco- IHP), ki je namenjena znanstveni in tehniški dokumentalistični informaciji. Avtor je „Principal Rapporteur“ (če uporabljamo Unescovo terminologijo) te sekcije, ki koordinira delo v majhni delovni skupini z naslednjimi člani:

- Frank Provost, Univerzitetna knjižnica, Svobodna univerza Bruselj, ki je študiral hidrologijo;
- Mirjana Sičević, vodja informacijske dejavnosti na Inštitutu za razvoj vodnih virov „Jaroslav Černi“, Jaroslava Černog 80, Beli potok, 11223 Beograd, Jugoslavija;
- Wim De Mes, do oktobra 1987 vodja informacijskega in dokumentacijskega oddelka v Delft Hydraulics Laboratory.

Preden smo začeli delati, nam je hidrolog-svetovalec napravil osnutek dokumenta, ki je opisoval dejansko stanje v tistem času, in nekaj priporočil Unescu. Vendar pa so bili ti predlogi glede na Unescova omejena sredstva ocenjeni kot preveč ambiciozni. Ena izmed nalog delovne skupine je formuliranje alternativnih priporočil v poročilu, ki ga Unescova sekcija za vodne znanosti pričakuje do konca leta 1988. Prvo poglavje dokumenta, ki je v pripravi, podaja pregled stanja znanstvenih in tehnoloških informacij na področju vodnih znanosti, in to v lahko razumljivi obliki za profesionalce brez informacijske izobrazbe.

Na koncu smo formulirali konkretne predloge za akcijo; ti predlogi, razvrščeni z nakazano prioriteto, so naslednji:

- Povečanje števila članov Unesco-IHP delovne skupine in/ali ustanovitev dodatne svetovalne skupine.
- Izobraževanje uporabnikov informacijskih in dokumentacijskih sistemov, povezanih z vodnimi znanostmi.
- Izobraževanje (potencialnih) končnih uporabnikov.
- Izobraževanje informacijskih specialistov.
- Oblikovanje imenika informacijskih posrednikov za vodne znanosti, namenjenega končnim uporabnikom.
- Podpora mednarodnemu referalnemu centru za informacije s področja vodnih znanosti.
- Oblikovanje imenika podatkovnih zbirk s področja vodnih znanosti.
- Oblikovanje vodnika za informacijske posrednike na področju vodnih znanosti.
- Kako razviti zbirko dokumentov o vodnih znanostih?
- Kako izgraditi podatkovno zbirko za vodne znanosti?
- Spodbujanje oblikovanja nacionalnih podatkovnih zbirk (vključujoč podporo dvema pilotnima projektoma, od katerih je eden v deželi v razvoju).
- Spodbujanje sodelovanja pri oblikovanju nacionalne podatkovne zbirke.
- Podpora sodelovanju med narodnimi in mednarodnimi podatkovnimi zbirkami in mednarodnim javno dostopnim sistemom podatkovnih zbirk.

Medtem je bil dosežen določen konkreten napredek brez finančne podpore:

- Tečaj za uporabo dokumentalističnih informacij je vključen v poletno šolo hidrologije na Inštitutu za razvoj vodnih virov „Jaroslav Černi“.
- SDI (bibliografije o vodnih znanostih) se uporablja v okviru mednarodnih IUPHY tečajev hidrologije (podprtih od Unesca) na Svoobodni univerzi v Bruslju za študente in tudi bivše študente, ki so se vrnili v domovino.
- Univerzitetna knjižnica v Bruslju je že predlagala Sekciji za vodne znanosti Unesca, da z ustreznimi kadri in infrastrukturo ugotovi, če se lahko dejavnost mednarodnega referalnega centra zadovoljivo izvaja brez dodatnega finansiranja.
- Na univerzi v Bruslju so začeli oblikovati imenik najpomembnejših javno dostopnih podatkovnih zbirk s področja vodnih znanosti.
- Načrtujemo mikroračunalniško podatkovno zbirko o dokumentih s področja vodnih znanosti, ki bo uporabljala Unescov program micro CDS/ISIS za hranjenje in iskanje tekstualnih informacij.

NAČRTOVANJE POSKUSNE OSI-MREŽE ZA MEDKNJIŽNIČNO IZPOSOJO V EVROPI

Look Costers

*Stichting Centrum voor Bibliotheek-automatisering Pica,
Leiden, Nizozemska*

V začetku leta 1989 je delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov mrež LASER (Velika Britanija), DBMIST/ SUNIST (Francija) in Pica (Nizozemska) predstavila Komisiji Evropske skupnosti svoj predlog. Le-ta priporoča Komisiji, da bi deloma financirala pilotni demonstracijski projekt OSI (Odprti sistem medsebojnega komuniciranja) med knjižničnimi mrežami v Evropi.

Računalniško podprta medknjižnična izposoja se je razvila v več evropskih državah, da bi omogočila izmenjavo podatkov in napravila združene zbirke knjižnic znotraj posamične dežele dostopne končnim uporabnikom.

Obstoječe mreže za medknjižnično izposajo so nekompatibilne glede na jezik, postopke in tehnično povezljivost.

Z uporabo OSI aplikacijskih protokolov za knjižnične funkcije in poleg tega še splošno sprejetih protokolov za ravnanje s sporočili bodo po mnenju delovne skupine lahko razvili OSI-mrežo za povezavo med knjižničnimi mrežami Velike Britanije, Francije in Nizozemske. Tako bo omogočena skupna uporaba zbirk znanstvenih knjižnic v sodelujočih deželah v korist končnih uporabnikov.

Referat bo podrobneje razložil omenjeni načrt, še posebej njegove tehnične in organizacijske vidike.

RAČUNALNIŠKO PODPRTA MREŽA V IZRAELSKIH VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNICAH

Nurit Roitberg

Elyachar Central Library

Technion - Israel Institute of Technology,

Haifa, Izrael

Zadnjih pet let je v izraelskih visokošolskih knjižnicah potekalo obdobje elektronske revolucije. V tem času je bila izvedena široka avtomatizacija.

Uvajanje avtomatiziranih sistemov v knjižnice je izboljšalo tako notranjo knjižnično dejavnost, kot tudi nivo izmenjave podatkov med knjižnicami.

Nacionalna mreža je bila načrtovana pod vodstvom vladnega urada, ki finansira univerze. Cilj takšne mreže je izboljšati sodelovanje med knjižnicami. Mrežo vodi poseben odbor, ki ga sestavljajo direktorji knjižnic. Ta je odgovoren za pripravo in razvoj programske opreme in za kontrolo nad njo. Vzdrževanje programske opreme je centralizirano.

Vse visokošolske knjižnice uporabljajo enak tip programske in strojne opreme. Vsaka sodelujoča knjižnica je morala sprejeti ta osnovni pogoj, da bi si zagotovila posebno garancijo za prejem računalnika in programa. Za programsko opremo mreže je bil izbran „Aleph“, integralni knjižnični sistem, razvit v Izraelu.

V vseh visokošolskih knjižnicah se uporabljajo enake iskalne kode. To bralcem olajšuje uporabo. Knjižnični računalniki so povezani preko posebnih telekomunikacijskih linij. Kataloški zapisi MARC se vzdržujejo na centralnem računalniku mreže.

Načrti za prihodnost vključujejo vzpostavitev faksimilne mreže med visokošolskimi knjižnicami, da bi s tem pospešili razpošiljanje zahtevanih dokumentov.

STRATEŠKO PLANIRANJE ZA KNJIŽNICE V ELEKTRONSKI DOBI

Shirley K. Baker

*MIT Libraries
Cambridge, MA; ZDA*

Zaradi rastoče količine informacij raste tudi finančna podpora, vendar ne more dohajati obsega izdanih publikacij v vseh oblikah in spreminjajočih se tehnoloških pogojih, postavlja pa se tudi vprašanje, kako najuspešneje načrtovati za prihodnost. MIT knjižnice so se vključile v strateško planiranje, ki nam omogoča, da usmerimo rešitve pri zagotavljanju informacij k uporabnikom in širši javnosti.

Pri planiranju se usmerjamo zlasti k posledicam elektronskega dostopa do informacij in uslug, vlogi univerze pri zagotavljanju dostopa do informacijskih virov in povezavi posamezne univerze z mednarodnimi elektronskimi bazami podatkov, kot je OCLC. Da bi preizkusili naš pogled na prihodnost glede na sorodne institucije, smo obiskali 14 glavnih visokošolskih knjižnic v ZDA in dobili sliko o različnosti in širini razvoja ameriških univerz v dobi elektronskega razširjanja dokumentov in informacij.

Referat obravnava proces strateškega planiranja, vizijo razširjanja informacij v tiskani in elektronski obliki in mesto te vizije v okviru ameriškega univerzitetnega študija.

INFORMACIJE ZA VISOKO TEHNOLOŠKO RAZVITO INDUSTRIJO V ZNANSTVENEM PARKU OTANIEMI

Irma Pasanen-Tuomainen

*Helsinki University of Technology Library,
Espoo, Finska*

Referat proučuje različne tipe informacij, ki so jih od knjižnice Tehniške univerze v Helsinkih v obdobju 1987-1989 zahtevala majhna, visoko tehnološko razvita podjetja. Študija temelji na podatkih, zbranih pri specialnem projektu, ki ponuja stopnjevano informacijsko ponudbo knjižnice helsinške Tehniške univerze industrijskim podjetjem v Otaniemijskem znanstvenem parku (Otaniemi Science Park).

Cilj tega projekta je - poleg ugotavljanja dejstev - izobraževati uporabnike v majhnih podjetjih za učinkovito uporabo dosegljivih informacijskih virov.

Med dvoletnim trajanjem projekta ponuja knjižnica sodelujočim podjetjem svoje knjižnične usluge zastonj, toda od leta 1989 jih bo začela zaračunavati.

V raziskavi bodo preučili vse tipe informacij, ki so jih podjetja zahtevala, prav tako tudi postopke iskanja. Poleg tega bodo raziskali stroške tako online iskanja, kot tudi izposoje oz. pošiljanja dokumentov.

Napravljeni bosta evalvacija in primerjava med plačljivim in brezplačnim posredovanjem informacij, da bi ugotovili, če ena ali druga oblika uslug vpliva na način obnašanja sodelujočih podjetij.

CONTENTS - VSEBINA

Preliminary programme: 13th biennial IATUL conference 1989	5
<i>Shaw, Dennis</i> : International co-operation among technological university libraries	13
<i>Braid, Andrew</i> : Document delivery: the dawn of a new era?	14
<i>Mörttinen, Eeva</i> : New microcomputer application in the interlending system at the Helsinki University of Technology library	15
<i>Trautman, Rodes</i> : Exchange of documents on floppy disks	16
<i>Čučnik-Majcen, Nada</i> : The Basics of the Development of Computerized Information System in the Central Technical Library - Strategic Appraisal	18
<i>Mickos, Elisabet</i> : IANI - future gateway for interlending communication	19
<i>Line, Maurice B.</i> : Universal availability of publications in an electronic age	21
<i>Szarski, Henryk</i> : Some problems of the acquisition and the use of foreign scientific periodicals in Poland	22
<i>Šlajpah, Mara; Šturm, Lepša</i> : Contribution of the Central Technical Library of the Edvard Kardelj University of Ljubljana to the universal availability of serials	23
<i>Van Marle, Gerard A.J.S.</i> : Coordination of collection development in the Netherlands.	24
<i>Dömötör, Anna</i> : The results of international cooperation and its effect on the central library	26
<i>Lebovits, Imre; Frank, Roza; Remzsö, Gabor</i> : The role of the Technical University of Budapest (TUB) in the international exchange of information	27
<i>Chandra, Harish</i> : Resource sharing among Indian Institutes of Technology (IITs) libraries: problems & prospects	28
<i>Rose, John B.</i> : The Unesco General Information Programme and its role in promoting regional cooperative information networks	31

<i>Kornhauser, Aleksandra; Vrtačnik, Metka</i> : The role of Information in Solving Developmental Problems with selected examples	32
<i>Lamvik, Aud</i> : National and international cooperation activities within the database field of the Technical University Library	34
<i>Leadbetter, Richard J</i> : Australia - the problems of distance	35
<i>Kumbar, T.S.</i> : Co-operation among technological university libraries: with special reference to India	37
<i>Lankenau, Klaus</i> : Cooperation and interdependency - the Fachinformationszentrum Karlsruhe and the scientific libraries	39
<i>Schmidmaier, Dieter</i> : Diminution of information barriers through international cooperation	40
<i>Borovansky, Vladimir T.</i> : International cooperation - the benefits of IATUL membership	41
<i>Sečić, Dora</i> : Some development problems of the library cooperation in the system of scientific and technological information (SSTI) in Yugoslavia	42
<i>Nieuwenhuysen, Paul</i> : Scientific and technical documentary information in the Unesco International Hydrological Programme	44
<i>Costers, Look</i> : Planning an experimental OSI-network for interlending in Europe	47
<i>Rotberg, Nurit</i> : The computerized network in Israeli university libraries	48
<i>Baker, Shirley K.</i> : Strategic planning for libraries in the electronic age	49
<i>Pasanen-Tuomainen, Irma</i> : Information to high-tech industry- in Otaniemi Science Park	50

VSEBINA-CONTENTS

Predlog programa: 13. bienalna konferenca IATUL 1989	53
<i>Shaw, Dennis</i> : Mednarodno sodelovanje med knjižnicami tehniških univerz	61
<i>Russon, David</i> : Razširjanje dokumentov - začetek novega obdobja?	62
<i>Mörttinen, Eeva</i> : Nova mikroračunalniška aplikacija za sistem medknjižnične izposoje v knjižnici helsinške univerze	63
<i>Trautman, Rodes</i> : Izmenjava dokumentov na disketah	64
<i>Majcen-Čučnik, Nada</i> : Osnove razvoja računalniško podprtega informacijskega sistema v CTK - ocena	67
<i>Mickos, Elisabet</i> : IANI - bodoča vstopno-izstopna komunikacijska postaja za medknjižnično izposajo	68
<i>Line, Maurice B.</i> : Univerzalna dostopnost publikacij v elektronski dobi	70
<i>Szarski, Henryk</i> : Nekateri problemi nabave in uporabe tujih serijskih publikacij na Poljskem	71
<i>Šlajpah, Mara; Šturm, Lepša</i> : Prispevek Centralne tehniške knjižnice Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani za univerzalno dostopnost serijskih publikacij	72
<i>Van Marle, Gerard A.J.S.</i> : Koordinacija razvoja zbirk na Nizozemskem	73
<i>Dömötör, Anna</i> : Rezultati mednarodnega sodelovanja in njihov vpliv na osrednjo knjižnico	75
<i>Lebovits, Imre; Frank, Rosa; Remzsö, Gabor</i> : Vloga Tehniške univerze v Budimpešti (TUB) pri mednarodni izmenjavi informacij	76
<i>Chandra, Harish</i> : Izmenjava informacijskih virov in gradiv med knjižnicami indijskih inštitutov za tehnologijo: problemi in perspektive	77
<i>Rose, John B.</i> : Unescov GIP program in njegova vloga pri pospeševanju področnega sodelovanja v informacijskih mrežah	80
<i>Kornhauser Aleksandra; Vrtačnik, Metka</i> : Vloga informacij v reševanju razvojnih problemov - izbrani primeri	81

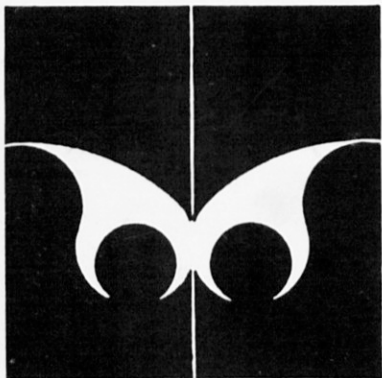
<i>Lamvik, Aud</i> : Domače in mednarodno sodelovanje ob podatkovni zbirki Tehniške univerzne knjižnice	83
<i>Leadbetter, Richard J.</i> : Avstralija - problem oddaljenosti	84
<i>Kumbar, T.S.</i> : Sodelovanje med tehniškimi univerznimi knjižnicami: s posebnim pogledom na Indijo	86
<i>Lankenau, Klaus</i> : Sodelovanje in medsebojna odvisnost med Centrom za strokovne in znanstvene informacije Karlsruhe in znanstvenimi knjižnicami	88
<i>Schmidmaier, Dieter</i> : Odstranjevanje informacijskih prepek z mednarodnim sodelovanjem	89
<i>Borovansky, Vladimir T.</i> : Mednarodno sodelovanje - prednosti članstva v IATUL	90
<i>Sežič, Dora</i> : Nekaj problemov pri razvoju sodelovanja knjižnic v Sistemu znanstvenih in tehnoloških informacij v Jugoslaviji	91
<i>Nieuwenhuysen, Paul</i> : Znanstvene in tehniške dokumentalistične informacije v Unescovem mednarodnem hidrološkem programu	93
<i>Costers, Look</i> : Načrtovanje poskusne OSI-mreže za medknjižnično izposajo v Evropi	96
<i>Roitberg, Nurit</i> : Računalniško podprta mreža v izraelskih univerznih knjižnicah	97
<i>Baker, Shirley K.</i> : Strateško planiranje za knjižnice v elektronski dobi	98
<i>Pasanen-Tuomainen, Irma</i> : Informacije za visoko tehnološko razvito industrijo v znanstvenem parku Otaniemi	99

13. IATUL KONFERENCO SO OMOGOČILI

1. ADIT, Ljubljana
2. AERO, Celje
3. CANKARJEVA ZALOŽBA, Ljubljana
4. DELO, Ljubljana
5. DONIT, Medvode
6. DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana
7. ELAN, Begunje
8. ENERGOINVEST, Sarajevo
9. ETA, Cerkno
10. GIP GRADIS, Ljubljana
11. GORENJE, Titovo Velenje
12. GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE, Ljubljana
13. GOSTOL, Nova Gorica
14. HP DROGA, Portorož
15. ILIRIJA VEDROG, Ljubljana
16. IMP Ljubljana
17. INA-RAZVOJ I ISTRAŽIVANJE, Zagreb

18. INSTITUT JOŽEF STEFAN, Ljubljana
19. ISKRA, Ljubljana
20. JUGOHEMIJA, HOECHST-Ljubljana
21. KEMIJSKI INŠTITUT BORISA KIDRIČA, Ljubljana
22. KRKA, Novo mesto
23. LEK, Ljubljana
24. MLADINSKA KNJIGA, Ljubljana
25. MURA, Murska Sobota
26. PAPIRNICA VEVČE
27. PEKO, Tržič
28. RADE KONČAR, Zagreb
29. RAZISKOVALNA SKUPNOST SLOVENIJE, Ljubljana
30. SAVA, Kranj
31. SLOVENIJACESTE TEHNIKA, Ljubljana
32. SGP GORICA, Nova Gorica
33. SLOVENIJAPAPIR, Ljubljana
35. SLOVENSKE ŽELEZARNE SOZD, Ljubljana
36. SMELT, Ljubljana
37. TOVARNA DOKUMENTNEGA IN KARTNEGA PAPIRJA, Radeče
38. TUBA, LJUBLJANA

39. VGP HIDROTEHNIK, Ljubljana
40. YU BANDAG, DO za obnavljanje avtoplaščev, Škofja Loka
41. ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV, Ljubljana
42. ZAVOD ZA RAZISKAVO MATERIALA IN KONSTRUKCIJ, Ljubljana
43. ŽELEZARNA, Jesenice
44. ŽELEZARNA, Ravne na Koroškem
45. ŽELEZARNA Štore

Knjižnica. Glasilo Zveze bibliotekarskih društev Slovenije-Glasilo izdaja Zveza bibliotekarskih društev Slovenije — Letnik ima štiri številke — Glavna in odgovorna urednica Jelka Gazvoda — Člani uredniškega odbora Martin Grum, Primož Južnič, Zlatka Rabzelj — Naslov uredništva: ZBDS, Narodna in univerzitetna knjižnica, Turjaška 1, 61000 Ljubljana, Jugoslavija — Žiro račun 50100-678-47436 — Tisk BIRO M, Ljubljana